

๒๕๕๕

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร พระจอมเกล้าลาดกระบัง

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม

The Study on Tourist Satisfaction to Homestay Ecotourism :

Tha - ka, Samutsongkram

โดย

นางสาวพริษาภา ศรีสกุล

T096241

11859039
2550

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 96241
วันเดือนปี..... 2 JUN 2009

b. 11859039
i.....

เสนอ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

พ.ศ.2550

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

ภาควิชาเทคนิคเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กทม.

เรื่อง

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา
บ้านท่าคว ต่าบลท่าคว อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

The Study on Tourist Satisfaction to Homestay Ecotourism :
Tha - ka, Samutsongkram

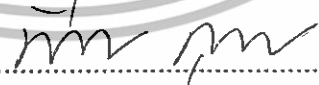
โดย

นางสาวพิชญภา ศรีสกุล

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตร
วท.บ. (พัฒนการเกษตร)

เมื่อวันที่ ๑๑ เดือนมีนาคม พ.ศ. 2550

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ

 ๑๑/๐๓/๕๐

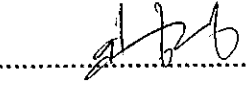
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรัชย์ กุลชัย)

กรรมการปัญหาพิเศษ

 ๑๑/๐๓/๕๐

(อาจารย์ ดวงกมล ปานรศทิพ ธรรมาธิวัฒน์)

หัวหน้าภาควิชา

 ๑๑/๐๓/๕๐

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชумаภรณ์ ชันศรี)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบ
โฮมสเตย์ กรณีศึกษา บ้านท่าคา ต.ท่าคา อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม
: The Study on Tourist Satisfaction to Homestay Ecotourism :
Tha - ka, Samutsongkram

โดย : พิชญาภา ศรีสกุล

ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตรบัณฑิต (พัฒนการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : พัฒนาการเกษตร

ประธานกรรมการปัญหาพิเศษ :

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรัชต์ กุลชัย)

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาในด้านต่างๆ สำหรับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2549 ถึง เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 จำนวน 174 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลคือ แบบสอบถาม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา

ผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 - 29 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นนักเรียนหรือนิสิต นักศึกษามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 - 30,000 บาท มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนมากเดินทางมากับเพื่อน มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวต่อกลุ่มต่ำกว่า 10 คน และนักท่องเที่ยวทราบข้อมูลเกี่ยวกับโฮมสเตย์บ้านท่าคาจากเพื่อนหรือญาติ ในส่วนของความพึงพอใจ พบว่า สำหรับภาพรวมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนการจัดการด้านอื่นๆ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาและความช่วยเหลือจากหลายท่านที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์พิรัชย์ กุลชัย ซึ่งเป็นประธานกรรมการปัญหาพิเศษ และอีกท่านคือ อาจารย์ดวงกมล ปานรศพิท ธรรมมาวิวัฒน์ ซึ่งเป็นกรรมการปัญหาพิเศษ ที่ท่านทั้งสองได้ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง และแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ มาตั้งแต่ต้น ตลอดจนทางโสมสเดย์บ้านท่าคา ลุงจตุรฎ เจือไทย และอาจารย์ทุกท่านที่ไม่ได้กล่าวถึง ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ รวมถึงนักท่องเที่ยวทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามให้เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ท้ายสุดนี้ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่สาว ที่ให้การสนับสนุนในทุกๆ เรื่องตลอดมา รวมถึงเพื่อนๆ และพี่ปริญาโท ที่คอยเป็นกำลังใจ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือด้วยดี ที่ลืมไม่ได้ก็คือ นางสาวศิริทิพย์ กันทาวงศ์ เพื่อนร่วมเดินทางไปด้วยกับข้าพเจ้า ทำให้ปัญหาพิเศษฉบับนี้ประสบความสำเร็จ ขอมอบส่วนดีของการศึกษาระดับนี้ให้แก่ผู้มีพระคุณทุกท่าน ส่วนความผิดพลาดและข้อบกพร่องใดๆ ข้าพเจ้าขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

พิชญภา ศรีสกุล

มีนาคม 2550

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(ก)
สารบัญภาพ	(ข)
บทที่ 1 บทนำ	
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา	2
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ	2
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	4
แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	13
แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์	18
แนวทางการพัฒนากิจกรรมที่พัฒนาศักยภาพวัฒนธรรม	23
แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท	28
การท่องเที่ยวเชิงชุมชนและการจัดโฮมสเตย์	29
กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์	32
แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ	44
ข้อมูลพื้นฐานของโฮมสเตย์บ้านท่าคา	49
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	50
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือในการวิจัย	54
ระยะเวลาที่ทำการวิจัย	56
บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล	
ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 (ต่อ)	
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ	
แบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา	61
ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว	67
วิจารณ์ผล	68
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการวิจัย	69
ข้อเสนอแนะ	70
เอกสารอ้างอิง	72
ภาคผนวก	74

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 แสดงดัชนีที่วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์	33
2 แสดงข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว	58
3 แสดงจำนวน ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้าน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา ในด้านต่างๆ	62
4 แสดงความพึงพอใจรวมของการจัดการด้านการท่องเที่ยว เชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาในแต่ละด้าน	66

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว	8
2	แสดงหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)	15
3	แสดงองค์ประกอบด้านพื้นที่ของการท่องเที่ยวชุมชน	29
4	แสดงลำดับขั้นความต้องการตามแนวความคิดของ Maslow	47

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ (Introduction)

ความสำคัญของปัญหา (Statement of the Problem)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมที่มีบทบาทต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เพราะการท่องเที่ยวนำรายได้เข้าสู่ประเทศปีละหลายแสนล้านบาท ซึ่งมีแนวโน้มว่าจะมีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดการพัฒนแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความดึงดูดใจแก่นักท่องเที่ยวและเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว ในขณะที่การท่องเที่ยวได้พัฒนาและขยายตัวค่อนข้างสูงนั้น การท่องเที่ยวเองกลับสร้างผลกระทบด้านลบทั้งเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม จึงได้เกิดแนวคิดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (Sustainable Tourism) ขึ้น อันจะก่อให้เกิดการปฏิบัติต่อทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างยุติธรรม ในปัจจุบันได้มีการกล่าวถึงการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่เป็นแนวทางไปสู่การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่มีการกล่าวถึงกันอย่างแพร่หลาย เนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ก่อให้เกิดการพัฒนาและการจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน เพื่อให้เกิดความตระหนักและจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว โดยชุมชนสามารถสร้างรายได้จากการท่องเที่ยวประเภทนี้ได้เป็นอย่างดี

ซึ่งการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์นั้น ถือเป็นรูปแบบหนึ่งของการท่องเที่ยวที่ดำเนินการภายใต้แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การจัดการในแหล่งท่องเที่ยวต้องคำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่และชุมชนเอง การใช้ทรัพยากรอย่างรอบคอบ และสนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ซึ่งผลประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับคือความยั่งยืนของทรัพยากร การสร้างอาชีพและการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้การรับนักท่องเที่ยวเข้าพักอาศัยร่วมกับชุมชนยังก่อให้เกิดการเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรมของชุมชน และเกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ร่วมกันระหว่างชุมชนกับนักท่องเที่ยว ทำให้ต่างฝ่ายต่างได้รับความประทับใจ ซึ่งเป็นการสร้างประสบการณ์ที่ดีให้กับชุมชนและในขณะเดียวกันนักท่องเที่ยวเองก็ได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับชุมชนที่ได้เข้าไปสัมผัสและใช้ชีวิตวิถีแบบชาวบ้านจริงๆ

โฮมสเตย์บ้านท่าคา เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ที่อยู่ไม่ไกลจากกรุงเทพมหานคร บรรยากาศร่มรื่น และที่สำคัญคือ ชุมชนแห่งนี้ยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตดั้งเดิม ทั้งการประกอบอาชีพ หรือแม้กระทั่งวิถีของตลาดน้ำ อีกทั้งในปัจจุบันยังมีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ : กรณีศึกษา บ้านท่าคา ตำบลท่าคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เพื่อที่จะนำผลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ เพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา (Objective of the Study)

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ (Significance of the Study)

1. เพื่อทราบถึงประวัติความเป็นมาและรูปแบบการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
2. เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม
3. เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ แก่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาและนำไปประยุกต์ใช้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์อื่นๆ เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจ

ขอบเขตและข้อจำกัดของการศึกษา (Scope and Limitation)

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความพึงพอใจ ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยทำการศึกษาและเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม และในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามในช่วงวันเสาร์ วันอาทิตย์ และวันที่มีตลาดน้ำ ตั้งแต่เดือนธันวาคม พ.ศ.2549 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 เนื่องจากเป็นช่วงฤดูหนาวซึ่งเหมาะแก่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ เป็นระยะเวลา 3 เดือน

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ (Operational Definition of Terms)

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การเดินทางท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศสิ่งแวดล้อมและเอกสารนิตยสารท่องเที่ยวที่ลงวันเวลาให้กับงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

การจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ หมายถึง การบริหารจัดการและการให้บริการในเรื่องของ ที่พัก อาหาร ความปลอดภัย การจัดการ กิจกรรมท่องเที่ยว สภาพแวดล้อม มูลค่าเพิ่ม และการส่งเสริมการตลาด ที่ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคามอบให้แก่นักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความพึงพอใจ

โฮมสเตย์ หมายถึง บ้านพักประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวมาพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้าน มีการแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งมีการจัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยว โดยได้รับค่าตอบแทนตามความเหมาะสม

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบ ไม่ชอบ หรือความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา หลังจากได้มาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร (Review of Related Literature)

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์
4. แนวทางการพัฒนากิจกรรมที่พักผ่อนผิ่ววัฒนธรรม
5. แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท
6. การท่องเที่ยวเชิงชุมชนและการจัดโฮมสเตย์
7. กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์
8. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ
9. ข้อมูลพื้นฐานของโฮมสเตย์บ้านท่าคา
10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

1.1 ความหมายของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยว (Tourism) เป็นคำที่มีความหมายค่อนข้างกว้างเพราะไม่ได้หมายถึงเฉพาะเพียงการเดินทางเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ หรือเพื่อความสนุกสนานบันเทิงดังที่คนส่วนมากเข้าใจกัน การเดินทางเพื่อการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการกีฬา เพื่อการติดต่อธุรกิจ ตลอดจนการเยี่ยมเยียนญาติพี่น้องก็นับว่าเป็นการท่องเที่ยวทั้งสิ้น

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 5 - 7) ได้ให้คำจำกัดความของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวหมายถึง การเดินทางที่มีเงื่อนไข 3 ประการ คือ

1. การเดินทาง (Travel) หมายถึง การเดินทางที่ไม่ได้ถูกบังคับหรือเพื่อสินจ้าง โดยมีการวางแผนเดินทางจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง และให้ยานพาหนะนำไปเป็นระยะทางไกล หรือระยะทางไกลก็ได้

2. จุดหมายปลายทาง (Destination) หมายถึง มีจุดหมายปลายทางที่จะไปอยู่เป็นการชั่วคราวแล้วต้องเดินทางกลับที่อยู่เดิมหรือภูมิลำเนาเดิม โดยเป็นสถานที่ที่นักท่องเที่ยวเลือก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เดินทางไปเยือนและใช้ช่วงเวลาหนึ่งอยู่ ณ ที่นั้น ซึ่ง ณ ที่นั้นมีสิ่งอำนวยความสะดวกและการบริการที่เพียงพอสำหรับสนองความต้องการและความพอใจให้กับนักท่องเที่ยวที่มาเยือน

3. ความมุ่งหมาย (Purpose) หมายถึง มีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการเดินทางใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ โดยมีความมุ่งหมายในการเดินทางอยู่หลายอย่างด้วยกัน ซึ่งผู้เดินทางคนหนึ่งอาจมีความมุ่งหมายในการเดินทางมากกว่าหนึ่งอย่างก็ได้

การท่องเที่ยวจะต้องมีการเดินทางโดยสมัครใจเป็นการชั่วคราว โดยมีความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ใดก็ได้ที่ไม่ใช่เพื่อประกอบอาชีพหรือหารายได้ ซึ่งความมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ของการเดินทางพอแบ่งออกได้เป็น 9 อย่างคือ

1. เพื่อพักผ่อนในวันหยุด
2. เพื่อวัฒนธรรมและศาสนา
3. เพื่อการศึกษา
4. เพื่อการกีฬาและความบันเทิง
5. เพื่อประวัติศาสตร์และความสนใจพิเศษ
6. เพื่องานอดิเรก
7. เพื่อเยี่ยมญาติมิตร
8. เพื่อธุรกิจ
9. เพื่อประชุมสัมมนา

1.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2545 : 6) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวไว้ว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมบริการที่มีบทบาทสูงในการนำเงินตราต่างประเทศเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเป็นอุตสาหกรรมที่ทำรายได้อันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับสินค้าส่งออกอื่นๆ การท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคม ดังต่อไปนี้

1.2.1 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจของประเทศ

- 1) เป็นแหล่งที่มาของรายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศ
- 2) ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ
- 3) ช่วยสร้างอาชีพและการจ้างงาน
- 4) ก่อให้เกิดการกระจายรายได้
- 5) ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- 6) การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการกระตุ้นการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2.2 ความสำคัญของการท่องเที่ยวต่อสังคมของประเทศ

- 1) ช่วยยกมาตรฐานการครองชีพของคนในท้องถิ่น
- 2) ช่วยสร้างความเจริญทางสังคมให้แก่ท้องถิ่น
- 3) ช่วยอนุรักษ์ฟื้นฟูวัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม
- 4) ก่อให้เกิดประโยชน์ด้านการศึกษา
- 5) ช่วยลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นของชุมชนท้องถิ่น
- 6) ช่วยกระตุ้นให้มีการคิดค้นนำทรัพยากรส่วนเกินที่ไร้ค่ามาประดิษฐ์เป็นสินค้าที่

ระลึกจำหน่าย

- 7) ช่วยสร้างสันติภาพและความสามัคคี

1.3 ปัจจัยที่ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวขยายตัว

การท่องเที่ยวเป็นสัจธาตุชาติญาณของมนุษย์ส่วนใหญ่อยู่แล้ว ยังมีปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวก็ยิ่งทำให้มนุษย์มีการเดินทางท่องเที่ยวมากขึ้น ซึ่งปัจจัยที่ส่งเสริมให้การท่องเที่ยวขยายตัวที่สำคัญมี 6 ปัจจัย ในที่นี้ขอยกแนวคิดของ บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548 : 3 - 5) มากล่าวไว้ ณ ที่นี้คือ

1.3.1 การพัฒนาด้านคมนาคมขนส่ง เมื่อมีการพัฒนาด้านคมนาคมขนส่งให้เจริญก้าวหน้าทั้งด้านขนาดและความเร็ว ทำให้สามารถขนส่งผู้โดยสารได้เป็นจำนวนมาก เช่น มีการผลิตรถยนต์บรรทุกผู้โดยสารที่เรียกว่ารถทัวร์โค้ช ซึ่งสามารถบรรทุกผู้โดยสารเป็นจำนวนมาก และนั่งได้สะดวกสบาย ปลอดภัย เหมาะสำหรับการเดินทางท่องเที่ยวระยะทางไกลๆ เป็นต้น จึงมีการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.3.2 การพัฒนาด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม เมื่อมีการพัฒนาด้านการสื่อสารและโทรคมนาคมอย่างมากทำให้เกิดสื่อชนิดใหม่ๆ ที่สามารถสื่อสารได้อย่างรวดเร็วและชัดเจน เช่น ระบบสื่อสารผ่านดาวเทียม เป็นต้น ทำให้มนุษย์สามารถรับรู้ข่าวสารทางการท่องเที่ยวมากขึ้น และต้องการเดินทางไปท่องเที่ยวตามข่าวสารที่ได้รับนั้น จึงเกิดการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.3.3 การมีเวลาว่างมากขึ้น เมื่อมีการพัฒนาเครื่องจักรขึ้นมาแทนแรงงานมนุษย์มากขึ้น ทำให้มนุษย์มีเวลาว่างมากขึ้นกว่าเดิม ประกอบกับมนุษย์ต้องการพักผ่อนและแสวงหาสิ่งแปลกใหม่ ซึ่งการท่องเที่ยวสามารถตอบสนองความต้องการเหล่านี้ได้ จึงทำให้มีการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3.4 การมีรายได้เพิ่มมากขึ้น เมื่อเศรษฐกิจโลกมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการผลิตแบบมวลชน (Mass Production) ทำให้ประชาชนมีรายได้จากการผลิตมากขึ้น สามารถเดินทางท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนได้มากขึ้น ป่วยขึ้นและนานวันขึ้น จึงเกิดการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

1.3.5 การพัฒนาด้านการตลาด เมื่อมีการแข่งขันด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น ทำให้ธุรกิจท่องเที่ยวต้องพัฒนาการตลาดให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น มีทั้งการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ในสื่อมวลชนมากขึ้น อันเป็นการกระตุ้นให้ผู้คนเกิดความต้องการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น ประกอบกับธุรกิจการจ้ดนำเที่ยวมีบริการที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวด้วย เช่น การจัดกรุ๊ปทัวร์ในราคาเหมาจ่ายที่ถูก มีระบบการท่องเที่ยวก่อนผ่อนจ่ายเงินภายหลัง เป็นต้น ล้วนแต่ทำให้เกิดการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น

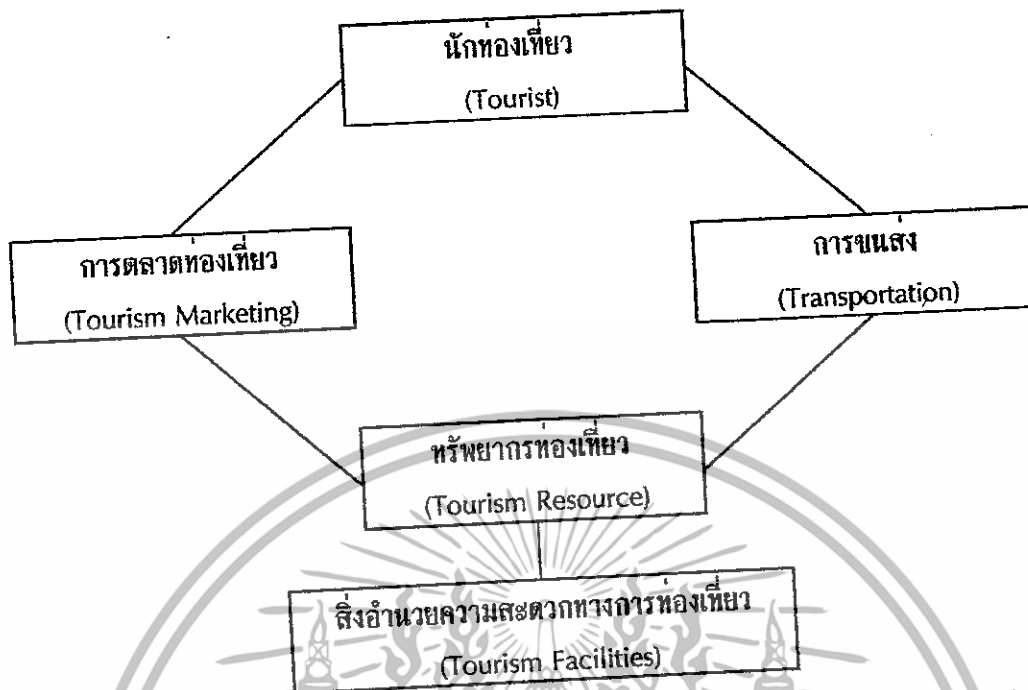
1.3.6 ความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโลก นับเป็นปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีส่วนผลักดันให้การท่องเที่ยวของโลกเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยมีองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization - WTO) เป็นผู้ประสานงานด้านการท่องเที่ยวระหว่างประเทศภายใต้การสนับสนุนขององค์การสหประชาชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการท่องเที่ยว ให้คำแนะนำแก้ไขปัญหาด้านการท่องเที่ยวของประเทศต่างๆ อำนวยความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างประเทศ ทำให้เกิดความสะดวกสบายและมีเสรีภาพในการเดินทางท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จึงทำให้เกิดการท่องเที่ยวอย่างกว้างขวางไปทั่วโลก

1.4 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2543) ได้อธิบายถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวว่าจะต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจร (ดังภาพที่ 1) คือ

1.4.1 นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ สามารถแบ่งนักท่องเที่ยวออกได้เป็น 6 ประเภท คือ

- 1) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ หมายถึง บุคคลที่ไม่ได้พำนักถาวรในราชอาณาจักรไทย
- 2) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน แต่ไม่เกิน 60 วัน
- 3) นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งโดยไม่ได้ค้างคืน

ภาพที่ 1 แสดงองค์ประกอบของการท่องเที่ยว
ที่มา : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2543)

- 4) นักท่องเที่ยวภายในประเทศ หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่มีที่พักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย และเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งในอีกจังหวัดหนึ่ง ซึ่งไม่ใช่ถิ่นที่อยู่ประจำของเขา
- 5) นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบันแต่ครั้งอย่างน้อย 1 คืน
- 6) นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ได้พักค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

1.4.2 การตลาดท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนั้น จะต้องมีการตลาดท่องเที่ยวในการชักนำให้เข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดท่องเที่ยว หมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวของตน แล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนั้น โดยการตลาดท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธีคือ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1) การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ทางการท่องเที่ยว เช่น ทรัพยากรท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

2) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสารข้อมูลข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่างๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ นิตยสาร จดหมาย เป็นต้น เพื่อเชิญชวน กระตุ้น แรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน

1.4.3 การขนส่ง เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจจะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแล้ว ก็ต้องมีบริการขนส่งนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวนั้น ซึ่งการขนส่ง หมายถึง การจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้วยยานพาหนะประเภทต่างๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการและกลับสู่ภูมิลำเนา การขนส่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทคือ

- 1) การขนส่งทางรถยนต์
- 2) การขนส่งทางรถไฟ
- 3) การขนส่งทางเรือ
- 4) การขนส่งทางเครื่องบิน

1.4.4 ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

1) ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติสามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ ถ้ำ น้ำตก ชายทะเล หาดทราย เป็นต้น

2) ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถานและโบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์เอง ทั้งที่เป็นมรดกในอดีตและได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน อุทยานประวัติศาสตร์ อนุสาวรีย์ เป็นต้น

3) ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณีและกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม การแข่งขันกีฬา งานเทศกาล ประเพณีต่างๆ เป็นต้น

1.4.5 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสรรพสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

1) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรองรับการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ประกอบด้วย 2 อย่างคือ

1.1) การอำนวยความสะดวกในการเข้าและออกประเทศ เป็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านเข้าและออกประเทศของนักท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง การตรวจตราหนังสือเดินทาง การต่อวีซ่า เป็นต้น

1.2) การให้บริการท่องเที่ยว เป็นการให้ความสะดวกในระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ การให้บริการ 5 ประเภทคือ (1)บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว (2)บริการที่พักแรม (3)บริการอาหารและบันเทิง (4)บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ (5)บริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

2) สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชนของตน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ ประกอบด้วย 3 อย่างคือ

2.1) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการยังชีพของประชาชน เพื่อให้ประชาชนได้รับความความสะดวกสบายในความเป็นอยู่ และส่งผลเป็นประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวด้วย ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การคมนาคม การศึกษา และการสาธารณสุข เป็นต้น

2.2) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่รัฐบาลให้ความปลอดภัยทั้งร่างกาย ทรัพย์สินและการเดินทางแก่ประชาชนและนักท่องเที่ยว ด้วยการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมและความเดือดร้อนต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น เช่น การโจรกรรม ปล้นจี้ การก่อความไม่สงบ และความปลอดภัยจากบริการท่องเที่ยว เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3) สิ่งอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสริมหรือสนับสนุนเพิ่มความสะดวกสบายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ การบริการเสริมความงาม และการบริการรักษาพยาบาล เป็นต้น

1.5 หลักการในการจัดการการท่องเที่ยว

การจัดการการท่องเที่ยว หมายถึง การกระทำอย่างมีเป้าหมายที่สอดคล้องกับหลักการ ทฤษฎี และแนวคิดที่เหมาะสม ยิ่งไปกว่านั้นต้องคำนึงถึงสภาพที่แท้จริง รวมทั้งข้อจำกัดต่างๆ ของสังคมและสภาพแวดล้อม การกำหนดแนวทาง มาตรการ และแผนปฏิบัติการที่ดีต้องคำนึงถึงกรอบความคิดที่ได้กำหนดไว้ มิฉะนั้นแล้ว การจัดการท่องเที่ยวจะดำเนินไปอย่างไร้ทิศทางและประสบความล้มเหลว (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543)

การจัดการการท่องเที่ยวทุกรูปแบบต้องยั่งยืนนั้น ถือหลักการเดียวกัน มีการวางแผนการพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์อันยาวนานที่สุด (ราโพนพรณ แก้วสุริยะ, 2545) มีหลักการดังนี้

1. อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี (Using Resource Sustainable) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากร ทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ดั้งเดิมอย่างเพียงพอหรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติ ต้นทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประกอบอยู่ด้วย
2. ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็น กับการลดการก่อของเสีย (Reducing Over-consumption and Waste) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้องจัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกัน หรือใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก
3. รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคม และวัฒนธรรม (Maintain Diversity) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยวโดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยว โดยการเพิ่มคุณค่า และมาตรฐานการบริการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก
4. ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว (Integrating Tourism into Planing) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ แต่ต้องประสานแผนการพัฒนากับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาของกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. ต้องนำการท่องเที่ยวขยายฐานเศรษฐกิจในท้องถิ่น (Supporting Local Economy) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่นและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่นโดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่น นำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบการในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น (Involving Local Communities) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวควรร่วมทำงานกับท้องถิ่น โดยเข้าร่วมทำในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด เช่น เป็นหน่วยงานร่วมวิเคราะห์หรือร่วมแก้ปัญหาด้วยกัน เป็นหน่วยงานร่วมส่งเสริมการขายการท่องเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการการท่องเที่ยวในท้องถิ่นด้วย

7. หมั่นประชุม และปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน (Consulting Stakeholders and the Public) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องประสานกับชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือ ทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมและด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน เป็นการลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่ต่างกัน

8. การพัฒนาบุคลากร (Training Staff) การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิดและวิถีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

9. การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม (Marketing Tourism Responsibly) ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมกับผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารการบริการการขายให้พร้อม มีเพียงพอต่อการเผยแพร่ ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบสื่อทัศนูปกรณ์รูปแบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาดการท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ แผ่นซีดีรอม เป็นต้น

10. ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย (Undertaking Research) ความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่า รวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวการลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบและการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ให้บริการโดยตรง การสอบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเห็นจากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุงและแก้ไขการจัดการ การบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

หลักการจัดการการท่องเที่ยวทั้ง 10 ประการนี้ สามารถใช้เป็นกรอบการปฏิบัติในแหล่งท่องเที่ยวทุกรูปแบบได้

การพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบและบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องพิจารณาระบบย่อยและองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบเหล่านั้น รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยวด้วย (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2543)

ระบบการท่องเที่ยวที่สำคัญจำแนกได้เป็น 3 ระบบ ดังนี้คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยว อันประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยว ตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยว ส่วนใหญ่จะหมายถึงสภาพทางกายภาพของทรัพยากร ซึ่งอาจเป็นทรัพยากรทางธรรมชาติหรือสิ่งที่มีมนุษย์สร้างขึ้น ตลอดจนวัฒนธรรมของชุมชนและท้องถิ่น
2. การบริการการท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในพื้นที่หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้นๆ
3. การตลาดท่องเที่ยว เป็นส่วนของความต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรม รูปแบบหรือกระบวนการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นในพื้นที่

กล่าวได้ว่า การท่องเที่ยวในแต่ละระบบย่อย มีองค์ประกอบอีกมากมายที่มีบทบาทและหน้าที่ที่แตกต่างกันและมีความสัมพันธ์ต่อกัน นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมนอกระบบ เช่น ลักษณะทางกายภาพทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยว ภูมิอากาศ ชุมชน กิจกรรมทางสังคมและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ ในพื้นที่ ระบบนิเวศ ป่าไม้ แหล่งน้ำ และอากาศ ตลอดจนการบริหารและจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว สิ่งแวดล้อมนอกระบบเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อ การท่องเที่ยวได้ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

2. แนวคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)

การจัดการการท่องเที่ยวในแต่ละพื้นที่นั้น มักประสบปัญหาความขัดแย้งระหว่างการอนุรักษ์กับการพัฒนาอยู่เสมอ จนทำให้ผู้กำหนดนโยบาย นักวิชาการ ผู้ประกอบการ รวมถึงประชาชนในท้องถิ่นพยายามหาความหมาย ทางออก และทางเลือกของการท่องเที่ยวที่ไม่

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยามให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

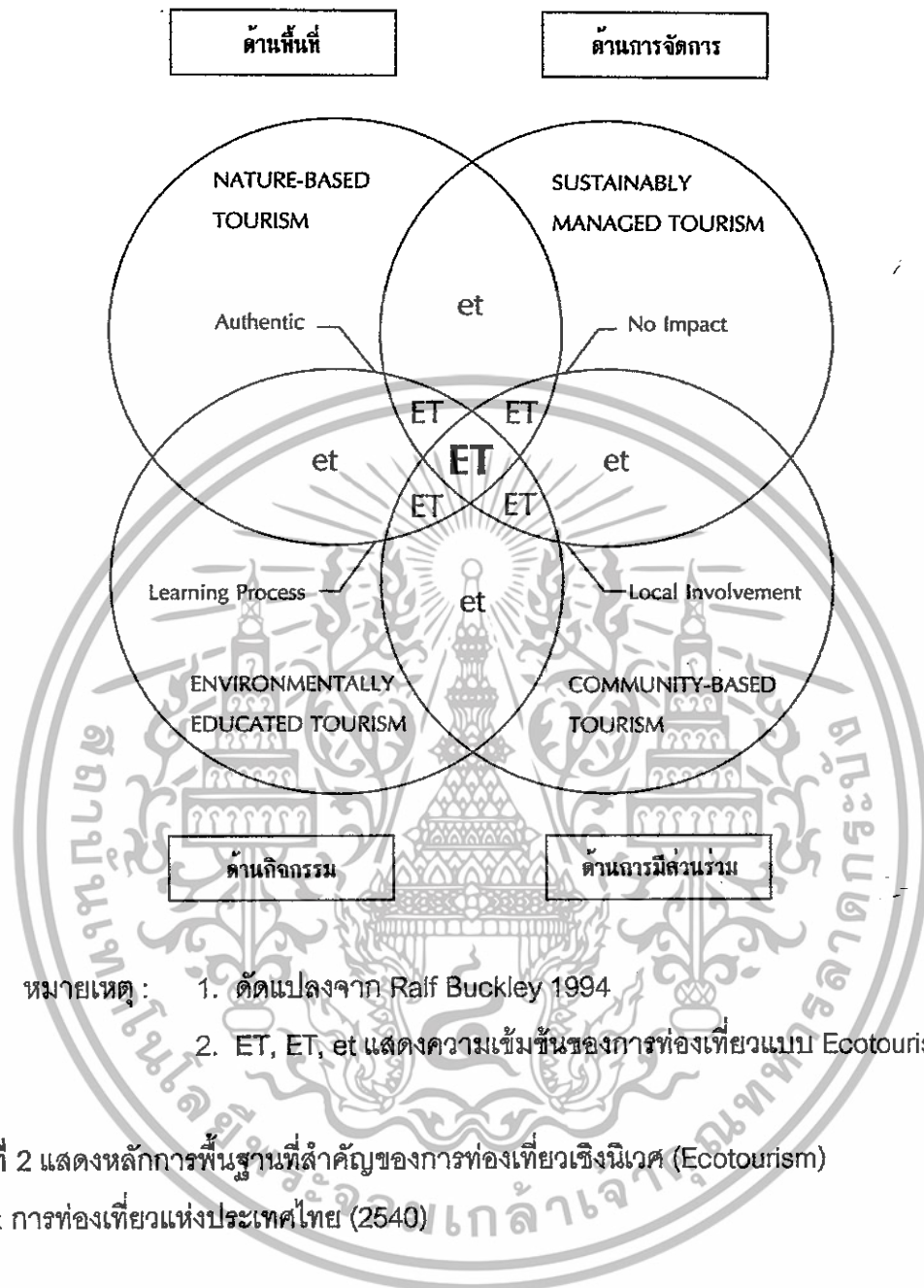
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ การท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นและแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540)

2.2 องค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

ขอบเขตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540 : 17 - 19) ได้กล่าวไว้เน้นครอบคลุมองค์ประกอบหลัก (Key Elements) 4 ประการคือ

1. เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติเป็นหลัก (Nature - Based) ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น ทั้งนี้รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่นั้นๆ
2. เป็นการท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน (Sustainable Management) เพื่อให้เกิดเป็นการท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม
3. เป็นการท่องเที่ยวที่มีกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องทั้งต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง
4. เป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน (Involvement of Local Community) เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยหมายถึงการกระจายรายได้ การยกระดับคุณภาพชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยว และในที่สุดแล้วท้องถิ่นสามารถควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีคุณภาพ

หากการท่องเที่ยวใดมีองค์ประกอบที่สมบูรณ์ตามลักษณะดังกล่าวข้างต้น จัดได้ว่าเป็นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่สมบูรณ์ หากขาดหรือปราศจากข้อใดข้อหนึ่งไป ความสมบูรณ์จะลดน้อยลงจนอาจเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบอื่นๆ (ดังภาพที่ 2)

- หมายเหตุ :
1. ดัดแปลงจาก Ralf Buckley 1994
 2. ET, ET, et แสดงความเข้มข้นของการท่องเที่ยวแบบ Ecotourism

ภาพที่ 2 แสดงหลักการพื้นฐานที่สำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism)
 ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2540)

และเนื่องจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศมุ่งเน้นในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ ที่แยกออกอย่างชัดเจนกับความสนใจในประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ลักษณะเฉพาะนี้จึงทำให้ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศไม่ใช่การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม (ยกเว้นลักษณะวัฒนธรรมที่มีวิถีชีวิตแบบธรรมชาติ) ในทำนองเดียวกัน การท่องเที่ยวธรรมชาติจึงไม่ใช่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทั้งหมด ทั้งนี้ต้องขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการท่องเที่ยวและการจัดการการท่องเที่ยวด้วย ดังนั้น แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ จึงมีเพียงบางส่วนจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งๆ อาจมีการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวแบบอื่นๆ ก็ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.3 การพิจารณาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในด้านต่างๆ ในที่นี้ขอยกแนวความคิดของ กรณมา เดชาติวงศ์ ณ อยุธยา (2537) มากล่าวไว้ ณ ที่นี้คือ

ด้านนโยบาย/การวางแผน

1. ในการวางแผนควรระลึกไว้เสมอว่าผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจต้องมีส่วนช่วยปรับปรุง คุณภาพชีวิตของประชาชน และจำเป็นต้องมีการวางแผนเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและ วัฒนธรรมให้เหลือน้อยที่สุด

2. การวางแผนต้องใช้ความคิดที่เป็นวิทยาศาสตร์ มีโลกทัศน์กว้างและต้องมีความรู้เรื่อง ทรัพยากรอย่างแท้จริง โดยเฉพาะต้องผนวกเรื่องการลงทุนหรือต้นทุนสิ่งแวดล้อมด้วยไม่ควรคำนึง เรื่องตลาดเพียงอย่างเดียว

3. ต้องสร้างข้อจำกัดของการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ล้นแหลมต่อการถูก กระทบกระเทือน

4. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นความดั้งเดิมหรือความเป็น เอกลักษณะของสังคมนั้นๆ

5. นักวางแผนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องทำให้เกิดความพอดีระหว่างแนวคิดที่เป็น นามธรรมกับความอยู่รอดทางเศรษฐกิจ

6. ให้ความสำคัญกับเรื่องคุณภาพมากกว่าปริมาณ โดยต้องให้คุณค่าทางวัฒนธรรม ระบบนิเวศ และชุมชนเท่าๆ กัน

ด้านธุรกิจ/การตลาด

1. ในการประกอบธุรกิจ ต้องเปิดโอกาสให้คนท้องถิ่นเข้ามาดำเนินกิจการในส่วนที่เป็น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศมากที่สุด และสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญ คือ คนท้องถิ่นจะต้องยังคงเป็น เจ้าของที่ดินหรือกิจการของตนอยู่

2. ผลผลิตของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศควรได้รับการจัดการทางการตลาด โดยนำเอาความ เด่นที่ไม่เหมือนแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ มาเป็นจุดขาย โดยมีแนวทางสำคัญคือ มีการวางแผนในการ พัฒนาและส่งเสริมที่เหมาะสม

3. ธุรกิจการท่องเที่ยวต้องมีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งต้องมีเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ที่สอดคล้องกับระบบบริหารและผู้นำท้องถิ่น

4. กลยุทธ์ตลาดที่ต้องนำมาพิจารณา

- กำหนดจุดยืนของสินค้า
- การลงทุนต้องทำให้สินค้ามีเอกลักษณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ห้องถิ่นจะต้องเป็นเจ้าของกิจการอย่างน้อยร้อยละ 50
- ภาคเอกชนต้องยืดหยุ่นและปรับตัวให้เท่ากับธุรกิจท้องถิ่นได้
- ต้องมีการลงทุนด้านการฝึกอบรมผู้ประกอบการในท้องถิ่น

ด้านการให้ความรู้

1. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบของมนุษย์ต่อสังคม สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ มีการนำเอาวิทยาศาสตร์หรือความรู้ที่เป็นท้องถิ่นมาใช้ในการศึกษาวิจัย

2. ต้องมีการศึกษาด้านขีดความสามารถในการรองรับการพัฒนา เพื่อให้ทราบถึงระดับความเหมาะสมที่จะรองรับการท่องเที่ยว

3. ให้การศึกษาแก่เยาวชนในโรงเรียนเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในชุมชน และจัดให้มีอาสาสมัครช่วยเหลือนักท่องเที่ยว

4. จัดอบรมมีคหุเทศก์ทั้งท้องถิ่นและส่วนกลาง

การท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทยนั้น เป็นนวัตกรรมที่กำลังได้รับความนิยมมากขึ้น นอกเหนือจากรูปธรรมที่ปรากฏ เช่น การล่องแพ เดินป่า ฯลฯ แล้วรูปแบบใหม่ที่เริ่มได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการ ในปัจจุบันนี้คือ โฮมสเตย์ (Homestay) หรือการท่องเที่ยวแบบค้างคืนในหมู่บ้าน

ในแง่การจัดการด้านการตลาด การท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวที่สามารถตอบสนองความต้องการใหม่ๆ ของนักท่องเที่ยวได้ เช่น

(1) จุดประสงค์ใหม่ ปัจจุบันเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการใช้เวลาในวันหยุดเพื่อการท่องเที่ยวมากขึ้น เพื่อค้นหาประสบการณ์สิ่งแปลกใหม่ของชีวิต ต้องการค้นหาวัฒนธรรมที่ตนไม่คุ้นเคยและต้องการได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่

(2) แนวปัจเจกบุคคล การท่องเที่ยวจะมุ่งสู่รูปแบบที่เป็นส่วนตัวมากขึ้นจากเดิมที่เป็นแบบกลุ่ม หากมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้แล้ว การท่องเที่ยวชนบทจะมีความยืดหยุ่นให้ทางเลือกมากขึ้นและสามารถเสนอรูปแบบของความพึงพอใจใหม่ๆ มากขึ้น

(3) ที่พักแบบเรียบง่าย คนทั่วไปต้องการที่พักที่สะอาด แม้ว่าจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ครบตามมาตรฐาน

(4) ให้ความสำคัญเป็นหลัก แนวทางยึดความพอใจเป็นหลักเป็นรูปแบบใหม่ที่เพิ่งจะเริ่มขึ้น แต่ละคนจะมีรูปแบบความพึงพอใจเป็นของตนเองและต่างรับความเพลิดเพลินจากกิจกรรมหลากหลายมากขึ้นจากที่มีอยู่เดิม

96241

(5) กิจกรรมในวันหยุด มีแนวโน้มว่าคนรุ่นหนุ่มรุ่นสาวจะสนใจกิจกรรมท่องเที่ยวที่มีลักษณะเฉพาะตัวมากขึ้น เช่น การไต่เขา หรือการเช่าเรือเหมาลำ

(6) ลดการพึ่งพาวัตถุนิยม มีกิจกรรมหลากหลายที่เอื้อต่อการสัมผัสกับธรรมชาติให้คุณค่าทางจิตใจและนำไปสู่การแสวงหาใหม่ๆ เช่น การปั่นเขา การตั้งแคมป์แทนการพักอาศัยตามโรงแรม

3. แนวคิดเกี่ยวกับโฮมสเตย์

3.1 ความหมายของโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้ความหมายของโฮมสเตย์ไว้ว่า โฮมสเตย์ คือ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Baan Phak) หมายถึง บ้านพักประเภทหนึ่งที่นักท่องเที่ยวพักร่วมกับเจ้าของบ้าน และมีวัตถุประสงค์ที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมและวิถีชีวิตของชาวบ้าน ซึ่งเต็มใจที่จะถ่ายทอดวัฒนธรรม แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน พร้อมทั้งจัดที่พักและอาหารให้กับนักท่องเที่ยว โดยได้รับค่าตอบแทนตามความเหมาะสม

ความหมายของคำว่าโฮมสเตย์ในทัศนคติของ เกียรติ จูติจำเริญพร (2545 : 6) คือ บ้านพักแรม หมายถึง บ้านซึ่งเจ้าของบ้านให้บริการห้องพักรวมอาหารเช้าและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอื่นๆ ในการพักแรมแก่นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนที่เดินทางมายังท้องถิ่นนั้นๆ โดยได้รับสินจ้างเป็นค่าตอบแทน โดยมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมที่ตระหว่างกัน

จากความหมายข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า โฮมสเตย์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่ง ที่ยึดรูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยว เพื่อที่นักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสและเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชนได้อย่างใกล้ชิด

3.2 กำเนิดของโฮมสเตย์

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544) ได้กำหนดให้มีโครงการสัมมนาเรื่อง จัดโฮมสเตย์อย่างไรไม่ให้ผิดทาง ขึ้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2544 เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องอันเป็นการปูพื้นฐานความเข้าใจที่ตรงแท้เกี่ยวกับกิจกรรมที่พักแรมโฮมสเตย์ ซึ่งในครั้งนี้ Mr.Michael MacNulty ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมที่พักแรมโฮมสเตย์จากต่างประเทศได้บรรยายพิเศษเรื่อง การจัดโฮมสเตย์ในต่างประเทศ โดยผู้บรรยายได้กล่าวถึงจุดกำเนิดของโฮมสเตย์ ดังนี้

ในทวีปยุโรปยุคหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้คนเริ่มแสวงหาความสงบสุขและการพักผ่อนที่เงียบสงบในพื้นที่ชนบทซึ่งห่างไกลจากชุมชนเมือง และความกดดันของสงครามที่เพิ่งผ่านพ้นมา อย่างไรก็ตามในยุคนั้น คนร่ำรวยเท่านั้นที่สามารถเข้าพักในโรงแรมที่หรูหรา ซึ่งตั้งอยู่ในชนบทที่มีเอกสารเป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นานนักก็หันไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่าการณ์ใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิวทัศน์งดงาม ดังนั้นแนวความคิดในการพักผ่อนกับเจ้าของบ้านในพื้นที่ชนบทและเพลิดเพลินกับสภาพธรรมชาติเริ่มก่อตัวขึ้นและได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก

ประเทศออสเตรเลียเป็นประเทศแรกในภูมิภาคยุโรปที่มีการเที่ยวและพักผ่อนกับบ้านพักในฟาร์ม (Farmhouse) ซึ่งตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างไกล หลังจากนั้นประเทศอื่นๆ ก็เริ่มดำเนินการบ้าง อาทิ อังกฤษ เยอรมนี ไอร์แลนด์ นับจากจุดนั้น ก็ได้เกิดการเรียกชื่อที่แตกต่างกันไป ได้แก่ Bed & Breakfast (B & B) บ้านพักในฟาร์ม (Farmhouse) เกสต์เฮาส์ (Guesthouse) และ Homestay ซึ่งขึ้นกับแต่ละประเทศ วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีที่แตกต่างกันออกไป อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเรียกที่พักประเภทนี้ว่าอย่างไร ที่พักทั้งหมดในประเภทนี้จะต้องตั้งอยู่ในชนบทที่ห่างออกไปจากเมืองและแหล่งชุมชนที่มีประชากรหนาแน่น

ทั้งนี้การจัดทำ Homestay ในประเทศไอร์แลนด์นั้น ถือว่าผู้ที่มาพักเป็นแขกของบ้านไม่ใช่นักท่องเที่ยว (Be a guest, not just a tourist) แม้ว่าการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยทั่วๆ ไปจะถือว่าการพักประเภท Homestay หรือ B&B เป็นที่พักที่มีราคาถูก แต่ในความเป็นจริงนั้น การพัก Homestay ผู้พักสามารถสัมผัสกับวิถีความเป็นอยู่ของครอบครัวเจ้าของบ้านและชุมชนในพื้นที่ รวมทั้งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่แตกต่าง ตลอดจนกิจกรรมเฉพาะท้องถิ่น ซึ่งชุมชนมีเวลาว่างที่จะเสนอสิ่งเหล่านี้ให้กับผู้มาพักได้ รวมทั้งความเป็นมิตรที่มีพร้อมตลอดเวลา สิ่งต่างๆ ที่กล่าวมานี้ นักท่องเที่ยวสามารถหาได้จากการพัก Homestay เท่านั้น ไม่สามารถหาจากการพักผ่อนประเภทอื่นๆ ได้ ความนิยมในที่พักประเภทนี้ได้เริ่มเพิ่มมากขึ้น จนกลายเป็นแนวความคิดใหม่ในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว นั่นคือ การท่องเที่ยวชนบท (Rural Tourism)

ในการพัฒนา Homestay นั้น ต้องตระหนักเสมอว่าเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท เราไม่สามารถพัฒนา Homestay เพียงอย่างเดียว โดยไม่ได้พัฒนาการท่องเที่ยวชนบทในภาพรวมเสียก่อน

3.3 ความเป็นมาของโฮมสเตย์ในประเทศไทย

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้กล่าวถึงความเป็นมาของโฮมสเตย์ในประเทศไทยไว้ว่า จากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 ที่เน้นบทบาทการพัฒนาชุมชนและการที่รัฐบาลออกกฎหมายการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เป็นแรงกดดันให้องค์กรท้องถิ่นและหน่วยงานต่างๆ ให้ความสำคัญกับการสร้างรายได้ให้กับชุมชนโดยใช้การท่องเที่ยวเป็นจุดขาย จึงทำให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวหลายรูปแบบในชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมโฮมสเตย์เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความสนใจมากทั้งจากองค์กรท้องถิ่น องค์กรเอกชน และหน่วยงานภาครัฐ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการติดตามความเป็นมาพบว่า โฮมสเตย์ภายในประเทศไทยเกิดขึ้นมานาน แต่รูปแบบและกิจกรรมอาจแตกต่างกันหลายหลาก จากอดีตที่ผ่านมาสามารถสรุปได้ตามยุคสมัย ดังนี้
ยุคเริ่มต้น (ปี 2503 - 2525)

- กระจายอยู่ในกลุ่มนิสิต นักศึกษา กลุ่มออกค่ายอาสาพัฒนาชนบท ต้องเรียนรู้วิถีชีวิต รับทราบปัญหาชนบท เพื่อนำมาพัฒนาสังคม

- กระจายอยู่ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่า โดยเฉพาะในแถบภาคเหนือของประเทศไทย นักท่องเที่ยวจะพักตามบ้านชาวเขา โดยจุดพักนั้นจะขึ้นอยู่กับเส้นทางการเดินทาง ยุคกลาง (ปี 2526 - 2536)

- กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่นิยมทัวร์ป่าเริ่มได้รับความนิยมมากขึ้น การพักค้างแรมในรูปแบบโฮมสเตย์ ได้รับการพัฒนารูปแบบและกิจกรรม โดยกระจายไปยังหมู่บ้านชาวเขาที่กว้างขวางมากขึ้น ในระยะนี้การท่องเที่ยวในรูปแบบทัวร์ป่าที่มีการจัดโฮมสเตย์เริ่มสร้างปัญหาสังคม อาทิ ปัญหายาเสพติด ปัญหาโสเภณี ปัญหาการปล้น ขโมย ปัญหาการฆ่าชิงทรัพย์

- กลุ่มนักพัฒนา นักกิจกรรม ที่เติบโตมาจากการทำกิจกรรมในสมัยนักศึกษาเริ่มทำงานในรูปแบบขององค์กรพัฒนาเอกชน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกลุ่ม มีรูปแบบการเดินทางเพื่อศึกษาดูงานด้านการพัฒนา ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของโฮมสเตย์ แต่ยังไม่เผยแพร่ในคนเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

ยุคตั้งแต่ปี 2537 – ปัจจุบัน

- ยุคนี้นั้นกระแสการพัฒนาสังคมสิ่งแวดล้อม ดังนั้นจะพบว่า การท่องเที่ยวมีแนวโน้มที่จะเป็นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

- ประมาณปี 2537 – 2539 ในกลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยเริ่มมีการท่องเที่ยวในรูปแบบโฮมสเตย์ โดยกลุ่มนำร่องก็คือ กลุ่มที่เป็นนักกิจกรรมสังคมทั้งรุ่นเก่าและรุ่นใหม่ เท่าที่สืบค้นพบว่าพื้นที่ที่ดำเนินการเรื่องโฮมสเตย์จะเป็นพื้นที่ที่องค์กรพัฒนาเอกชนไทยเข้าไปดำเนินการ เช่น เกาะยาว จ.พังงา (กลุ่มชุมชนประมงชายฝั่ง/อวนลากอวนลุน) หลังจากพื้นที่เกาะยาว จ.พังงา ได้มีพื้นที่อื่นเพิ่มขึ้น อาทิ หมู่บ้านคีรีวง จ.นครศรีธรรมราช บ้านแม่ทา จ.เชียงใหม่ (กลุ่มเกษตรทางเลือก) บ้านผู้ใหญ่วิบูลย์ เขยเฉลิม (เกษตรยั่งยืน)

- ปี 2539 เป็นต้นมา ได้มีการเคลื่อนไหวขึ้นในกลุ่มนักธุรกิจผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว โดยนำเสนอรูปแบบการท่องเที่ยวผสมผสานระหว่าง Adventure Ecotourism และ Homestay

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากการที่รัฐบาลประกาศให้ปี 2541 – 2542 เป็นปีท่องเที่ยวไทย (Amazing Thailand 1998 - 1999) ทุกหน่วยงานของภาครัฐมีนโยบายสนับสนุนกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ทำให้เกิดการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน และขยายกิจกรรมโฮมสเตย์เพิ่มมากขึ้น เช่น หมู่บ้านวัฒนธรรมผู้ไทยบ้านโคกโก่ง อ.กุฉินารายณ์ จ.กาฬสินธุ์ บ้านทรงไทยปลายโพงพาง อ.อัมพวา จ.สมุทรสงคราม รวมทั้งพื้นที่ชนกลุ่มน้อยหมู่บ้านชาวเขาก็กมีการสนับสนุนการจัดการกิจกรรมโฮมสเตย์ด้วยเช่นกัน

ในปัจจุบัน การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Ecotourism) ได้รับความนิยมเพิ่มมากขึ้นทั้งในกลุ่มชาวไทยและชาวต่างประเทศ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในแหล่งชุมชน เพื่อศึกษาเรียนรู้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ทัศนกรรมของท้องถิ่น โดยมีโฮมสเตย์ที่มีความหมายมากกว่าเป็นที่พัก เนื่องจากเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างหนึ่งซึ่งยึดเอารูปแบบที่พักเป็นศูนย์กลางและจัดให้มีกิจกรรมในด้านต่างๆ ตามความต้องการของนักท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วย ทั้งนี้ หน่วยงานที่สนับสนุนกิจกรรมโฮมสเตย์ อาทิ เช่น ส่วนราชการจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล องค์กรเอกชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้มีแนวคิดหลักที่จะใช้โฮมสเตย์เป็นกิจกรรมทางการท่องเที่ยวในชุมชน ซึ่งบางพื้นที่อาจไม่จำเป็นต้องจัดเป็นโฮมสเตย์ แต่เป็นเพียงการท่องเที่ยวลักษณะการเรียนรู้วิถีชีวิต โดยไม่ต้องพักแรมก็ได้

กิจกรรมที่พักโฮมสเตย์ จึงเป็นทางเลือกหนึ่งของการท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community Based Tourism) หรือการท่องเที่ยวในชนบท (Rural Tourism) เท่านั้น หากจะกำหนดรูปแบบของกิจกรรมที่พักโฮมสเตย์เป็นรูปแบบเฉพาะในประเทศไทยและการกำหนดชื่อเฉพาะเพื่อเป็น Image ด้านการตลาดเช่นเดียวกับ T – House ของประเทศเนปาล ให้กำหนดชื่อ “Baan Phak” เป็นชื่อเฉพาะของกิจกรรมที่พักโฮมสเตย์ในประเทศไทยเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับนักท่องเที่ยวที่จะต้องพักร่วมกับเจ้าของบ้านพร้อมที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมซึ่งกันและกัน

3.4 นักท่องเที่ยวโฮมสเตย์

ปัจจุบันอุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้กลายเป็นอุตสาหกรรมที่ใหญ่ที่สุดอุตสาหกรรมหนึ่งของโลกแล้ว จากสถิติข้อมูลขององค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization) พบว่ามีนักท่องเที่ยวและนักเดินทางทั่วโลกเป็นจำนวนมากถึง 650 ล้านคน และก่อให้เกิดค่าใช้จ่ายถึง 3.5 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ใน 230 ประเทศทั่วโลก อุตสาหกรรมท่องเที่ยวได้รับส่วนแบ่ง 11% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ของโลก ก่อให้เกิดการจ้างงานเป็นจำนวนมากกว่า 200 ล้านงาน คิดเป็น 8% ของงานทั้งหมดของโลก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวไฮมสเดย์ ถือเป็นกลุ่มหนึ่งของตลาดการท่องเที่ยวชนบทซึ่งขณะนี้เป็นส่วนแบ่งตลาดที่สำคัญมาก นักท่องเที่ยวไฮมสเดย์เป็นส่วนหนึ่งของนักท่องเที่ยวระดับกลาง (Middle Ground) ซึ่งมีลักษณะแตกต่างจากนักท่องเที่ยวปริมาณ (Mass Tourist) ซึ่งส่วนใหญ่สนใจแต่เฉพาะทะเล แสงแดด และหาดทราย นักท่องเที่ยวระดับกลาง (Middle Ground) มีลักษณะเฉพาะดังนี้

- เป็นนักท่องเที่ยวอิสระ
- มีความต้องการและความสนใจที่หลากหลาย
- ท่องเที่ยวไปเรื่อยๆ ไม่ยึดติดกับแหล่งท่องเที่ยวแหล่งใดแหล่งหนึ่ง
- มีกำลังซื้อสูง
- เป็นนักศึกษา/นักเรียนรู้และหาประสบการณ์

ตลาดนักท่องเที่ยวระดับกลาง (Middle Ground) ได้แก่

- นักท่องเที่ยวภายในประเทศ
- นักท่องเที่ยวของประเทศเพื่อนบ้าน
- นักท่องเที่ยวระยะไกล

ทั้งนี้ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยวประเภทใดหรือระดับใด มีภูมิลักษณ์เกี่ยวกับความต้องการของนักท่องเที่ยว หรือ "ความต้องการพื้นฐาน 10 ประการของนักท่องเที่ยว" ดังนี้

1. เติบโตนอนที่สบายในราคาที่สมเหตุสมผล
2. ห้องอาบน้ำและลิ้นชักที่สะอาด
3. อาหารพื้นบ้านง่ายๆ แต่ปรุงมาอย่างดี
4. ทิวทัศน์และธรรมชาติของชนบทที่สวยงาม
5. ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของท้องถิ่น
6. กิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ชนบท อาทิ เดินป่า ตกปลา ซี่ม้า ปั่นเขา ซี่จักรยาน
7. ร้านค้าทั่วไปและร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก
8. ความบันเทิง อาทิ ดนตรี การเต้นรำ การละเล่นพื้นบ้าน และการแสดงต่างๆ
9. ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว
10. ความเป็นมิตรและรอยยิ้มของชาวบ้าน

เหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกพักไฮมสเดย์

- นักท่องเที่ยวรู้สึกใกล้ชิดและได้สัมผัสธรรมชาติที่สวยงาม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นักท่องเที่ยวมีโอกาสที่จะพบปะกับชุมชนท้องถิ่นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้วัฒนธรรมที่แตกต่าง

- โฮมสเตย์มีราคาถูกกว่าการพักในโรงแรม

การท่องเที่ยวชนบทไม่ได้มีความหมายเพียงแค่การพักโฮมสเตย์เท่านั้น แต่ครอบคลุมถึงปัจจัยอื่นๆ ด้วย ที่สำคัญที่สุดคือแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว ทั้งนี้นักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชนบทมีความต้องการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวอันเป็นเอกลักษณ์และเป็นจุดเด่นของพื้นที่ด้วย ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ สวนเกษตร ทะเล ภูเขา ลำน้ำ ประวัติศาสตร์และโบราณวัตถุสถาน แหล่งบันเทิงเริงรมย์ และดำเนินกิจกรรมต่างๆ อาทิ ตกปลา เดินป่า เดินเขา ซี่ม้า ซี่จักรยาน ว่ายน้ำ ดำน้ำ เป็นต้น

4. แนวทางการพัฒนากิจกรรมที่พักสัมผัสวัฒนธรรม (Baan Phak)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้จัดทำคู่มือแนวทางการจัดการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Baan Phak) Home Stay ขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยเนื้อหาสาระดังนี้

4.1 ข้อเสนอพื้นฐาน : วิถีชีวิตไทย วัฒนธรรมไทย

ข้อเสนอพื้นฐานที่มีต่อนักท่องเที่ยว คือ ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท รวมถึงการให้บริการด้านอื่นๆ อาทิ อาหาร การนำเที่ยว กิจกรรมทางวัฒนธรรม การศึกษาวิถีชีวิตชุมชน เป็นต้น ที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท จะเป็นบ้านที่มีความพร้อมสำหรับการแบ่งพื้นที่ของบ้านพักอาศัยให้บริการแก่นักท่องเที่ยว เหมือนสมาชิกหรือญาติของบ้านพัก โดยมีความพร้อมภายใต้การบริหารจัดการของชุมชน

การมีวิถีที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบทเป็นจุดขายที่สำคัญที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจ การจัดกิจกรรมที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบทจึงเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวชุมชนและเป็นทางเลือกในตลาดท้องถิ่นที่ไม่ใช่คู่แข่งในเชิงพาณิชย์ในพื้นที่ที่มีโรงแรมหรือรีสอร์ท จึงไม่ถือเป็นการประกอบการที่หักในเชิงธุรกิจ แต่ต้องอยู่ภายใต้ศักยภาพและความพร้อมของชุมชนเป็นหลัก

4.2 บริการที่มีเสนอให้

1. วิถีการดำเนินชีวิตที่เรียบง่ายแบบสังคมชนบท
2. วัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ
3. ความปลอดภัย
4. ความสะอาด

5. ห้องพักร่วมอาหาร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. กิจกรรมทางการท่องเที่ยว

4.3 การจัดการ

การจัดกิจกรรมที่พิกัดสัมผัสวัฒนธรรมชนบทควรที่จะมีการรวมกลุ่มจัดตั้งในรูปของกลุ่ม/ชมรม/สหกรณ์ ซึ่งสมาชิกและคนในชุมชนจะต้องมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในด้านการจัดการ

4.3.1 บ้านพัก

4.3.1.1 แบบที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

1. ความเต็มใจของสมาชิกในครอบครัวต่อการรับผู้มาเยือน
2. บ้านพักมีโครงสร้างที่ดี
3. ชุมชนมีสภาพแวดล้อมที่ดี
4. ไม่ไกลจากเมืองหรือพื้นที่เทศบาลหรือสถานที่ท่องเที่ยว
5. ควรมีสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นพื้นฐาน
 - ที่นอนหรือเตียงนอน
 - หมอน
 - น้ำประปาหรือถ้าไม่มีควรมีแหล่งน้ำอื่นๆ
 - ห้องน้ำสะอาด
6. มีความปลอดภัย

4.3.1.2 ขั้นตอนการดูแลที่พัก

ความสะอาดเป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีการทำ ความสะอาดที่พักและบริเวณโดยรอบบ้านพักอยู่เสมอ อาทิ เปลี่ยนผ้าปูที่นอน อุปกรณ์สำหรับการนอน ส่วนตัวทุกครั้งเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าพัก เป็นต้น

4.3.1.3 ความสะอาดของบ้าน

1. บ้านพักควรมีอากาศที่สามารถถ่ายเทได้สะดวก แสงสว่างสามารถส่องเข้ามาถึงปราศจากความชื้น ไม่มีกลิ่นอับ มีหลังคาที่สามารถกันน้ำได้ดี ภายในห้องพักต้องได้รับการทำความสะอาดเป็นประจำ
2. ต้องมีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอน และอุปกรณ์ส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือนทุกครั้งหรือมีผู้มาเยือนใหม่เข้ามาพัก
3. ต้องหมั่นกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่เสมอ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. เนื่องจากห้องน้ำจะเป็นห้องที่ผู้มาเยือนจะมาร่วมใช้ด้วย ดังนั้นต้องเตรียมอุปกรณ์ทำความสะอาดส่วนตัวสำหรับผู้มาเยือน (กรณีที่พักไม่ได้มีการเตรียมมา) และจะต้องมีการทำความสะอาดเป็นประจำ

5. ต้องหมั่นดูแลสภาพแวดล้อมของบ้านพักอยู่เสมอ

4.3.1.4 ห้องน้ำ

ห้องน้ำจะเป็นที่ๆ ใช้ร่วมกันทั้งครอบครัวและนักท่องเที่ยว สิ่งสำคัญก็คือความสะอาด จะต้องมีการทำความสะอาดอยู่เป็นประจำและสม่ำเสมอ

4.4 ความปลอดภัย

ความปลอดภัยถือว่าเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่นักท่องเที่ยวใช้เป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจเดินทางเข้าร่วมกิจกรรมที่พิกเชิงวัฒนธรรมลักษณะสัมผัสชนบท ดังนั้น ชมรม/กลุ่มมวลชนสมาชิก ควรจะมีการจัดมาตรการรักษาความปลอดภัย สำหรับเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์เกิดขึ้น เช่น การจัดอบรมให้กับสมาชิกของชุมชนในการให้การป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ หรือการแก้ไขหากเกิดอุบัติเหตุ การขอความร่วมมือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจหรือองค์การบริหารท้องถิ่นที่รับผิดชอบในพื้นที่ การจัดตั้งเวรยามของชุมชน เป็นต้น ทั้งนี้เจ้าของบ้านจึงจะต้องมีหน้าที่ในการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของผู้มาเยือนด้วย

4.4.1 ทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว

- ต้องมีการดูแลและซ่อมแซมสิ่งของต่างๆ อยู่ตลอดเวลา อาทิ ประตู หน้าต่าง
- ถ้าเห็นนักท่องเที่ยวไม่เก็บทรัพย์สินไว้ในที่ที่ปลอดภัย ต้องเข้าไปเตือน
- ถ้านักท่องเที่ยวลืมของไว้ในบ้านพักหรือที่อื่นๆ ภายหลังการเดินทางกลับ เจ้าของบ้านควรเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัยและพยายามติดต่อเจ้าของเพื่อมาขอรับคืน

4.4.2 ความปลอดภัยของที่พัก

- สมาชิกในบ้านต้องสร้างความคุ้นเคยกับผู้มาเยือน เสมือนญาติสนิท และมีความรู้เรื่องสถานที่ในบ้านและชุมชนเป็นอย่างดี
- สมาชิกในบ้านต้องหมั่นตรวจตรา ดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อยภายในบ้านว่ามีความปลอดภัยหรือไม่
- กฎเกณฑ์สำคัญต้องได้รับการเก็บรักษาและดูแลเป็นอย่างดี
- ทรัพย์สิน เงินสดต่างๆ ต้องเก็บไว้ในที่ที่ปลอดภัย
- สมาชิกทุกคนต้องคำนึงถึงเรื่องความสำคัญของความปลอดภัยตลอดเวลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว

วัฒนธรรม จารีต ประเพณี และความเชื่อ ของแต่ละชุมชนอาจแตกต่างกัน การกำหนดระเบียบและข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว อาทิ การแต่งกาย การนอน การกำหนดเวลาการเข้าออกบ้านพัก จึงเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อไม่ก่อให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรม จารีต ประเพณีและความเชื่อของชุมชน นักท่องเที่ยวจะต้องยอมรับและปฏิบัติตาม ทั้งนี้ควรมีการแจ้งในขั้นตอนการจองหรือลงทะเบียนการเข้าพัก กรณีที่นักท่องเที่ยวไม่สามารถปฏิบัติตามได้ ก็สามารถที่จะปฏิเสธการเข้าพักได้เช่นเดียวกัน

4.6 การต้อนรับ

คนไทยเป็นผู้มีจิตใจโอบอ้อมอารี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การต้อนรับนักท่องเที่ยวดูจตุคามมิตรจะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกอบอุ่น ควรมีการจัดพื้นที่ต้อนรับในลักษณะจุดศูนย์กลางของชุมชน เพื่อดำเนินการต้อนรับ ลงทะเบียนการเข้าพัก หรือการให้ข้อมูลด้านการท่องเที่ยว การต้อนรับอาจให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยวัฒนธรรมประจำถิ่น เช่น ภาคอีสาน/เหนือ ต้อนรับด้วยการบายศรีสู่ขวัญ หรืออาจจะเป็นช่อดอกไม้ พวงมาลัยเล็กๆ ที่สามารถหาได้จากท้องถิ่นมอบให้กับนักท่องเที่ยว ก็จะเป็นการสร้างประทับใจได้เมื่อเริ่มเข้าสู่ชุมชน

4.7 การจองที่พัก

การจองที่พักสามารถทำได้หลายวิธี อาทิ การจองทางไปรษณีย์ การจองทางโทรศัพท์ การจองผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต การจองที่พักควรได้รับการตอบสนองโดยทันที เพื่อเป็นการยืนยันการเข้าพักของนักท่องเที่ยว และถ้ามีเวลาผู้ประสานงานควรจะส่งรายละเอียดให้กับนักท่องเที่ยวเพื่อศึกษาก่อนการเข้าพัก ทั้งนี้ควรแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) สำนักงานในประเทศที่รับผิดชอบพื้นที่ได้รับทราบ เพื่อเป็นช่องทางการตลาดในการเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ข่าวสารให้นักท่องเที่ยวและผู้สนใจทั่วไปรับทราบได้

ขั้นตอนการจองห้องพัก มีดังนี้

1. จัดบ้านพักตามลำดับ
2. ต้อนรับการจอง อาจจะมีการใช้ระบบการเรียกเก็บค่าบริการบางส่วน เพื่อเป็นการป้องกันการไม่เข้าพักของนักท่องเที่ยวตามกำหนดเวลา ดังนั้นควรชี้แจงระยะเวลาการยกเลิกเข้าพักให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบด้วย
3. เก็บรักษาข้อมูลการจองสำหรับการลงทะเบียนเข้าพักต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.8 การลงทะเบียน

ในธุรกิจโรงแรมที่พัก ผู้เข้าพักต้องลงทะเบียนเพื่อเป็นหลักฐานและอ้างอิงในอนาคต ส่วนในลักษณะที่พักสัมผัสนักเดินทาง การลงทะเบียนอาจไม่ต้องเป็นรูปแบบเหมือนธุรกิจโรงแรม แต่เป็นรูปแบบการเก็บข้อมูลแบบง่าย ๆ

4.8.1 ความสำคัญของการลงทะเบียน

- ทำให้เจ้าของบ้านทราบข้อมูลเกี่ยวกับนักท่องเที่ยว
- ช่วยในการจัดเตรียมบ้านพัก
- ช่วยให้ทราบวันออกจากที่พักของนักท่องเที่ยวแต่ละคน ข้อมูลนี้มีความจำเป็น เพราะจะทำให้ กลุ่ม/ชมรม สามารถวางแผนการเข้าพักของแขกในลำดับต่อไป ได้
- เป็นข้อมูลการเข้าพักให้ผู้ดูแลรักษาความปลอดภัย สามารถตรวจสอบความเคลื่อนไหวของผู้ประพฤตินิยมหรือการหลบซ่อนของอาชญากรได้

4.8.2 ขั้นตอนการต้อนรับและลงทะเบียน

1. ต้อนรับด้วยรอยยิ้มดูญาติมิตร แจกรายละเอียดค่าธรรมเนียมการเข้าพักและบริการต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบ
2. ให้นักท่องเที่ยวกรอกรายละเอียดและลงชื่อในใบลงทะเบียนการเข้าพัก
3. แจกรายละเอียดที่เป็นประโยชน์เกี่ยวกับข้อมูลของชุมชนและสภาพทั่วไป
4. นำนักท่องเที่ยวไปยังบ้านพัก

4.9 การบริการอาหาร

เนื่องจากนักท่องเที่ยวต้องพักกับเจ้าของบ้าน อาหารมื้อใดมื้อหนึ่งจึงมีความจำเป็นสำหรับนักท่องเที่ยว การนำเสนอรายการอาหารท้องถิ่นจึงเป็นเสน่ห์และจะทำให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ มากกว่าการนำเสนอรายการอาหารเช่นเดียวกับโรงแรมหรือรีสอร์ท ดังนั้นการวางแผนจัดเตรียมอาหารจึงมีความจำเป็นเพื่อป้องกันข้อผิดพลาดระหว่างปริมาณอาหารและจำนวนนักท่องเที่ยว

4.9.1 การวางแผนจัดเตรียมอาหารจึงจำเป็นต้องพิจารณาจากปัจจัยหลายๆ ประการ

- ข้อมูลของนักท่องเที่ยว เช่น เชื้อชาติ ศาสนา
- งบประมาณในการจัดทำอาหาร
- ปัจจัยด้านฤดูกาล
- อาหารประจำท้องถิ่น
- จำนวนนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.10 ผลกระทบจากการจัดกิจกรรมที่พักรีสอร์ทวัฒนธรรมชนบท

ผลกระทบเชิงบวก

- ก่อให้เกิดการกระจายรายได้เข้าสู่ท้องถิ่น
- เป็นการเผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน
- นักท่องเที่ยวมีโอกาสเรียนรู้และศึกษาวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรมของชุมชน อันจะ

ก่อให้เกิดการอนุรักษ์ หวงแหนและภูมิใจในวัฒนธรรม

ผลกระทบเชิงลบ

- วัฒนธรรมชุมชนมีโอกาสเปลี่ยนแปลงได้ง่ายหากชุมชนไม่เข้มแข็ง
- ชุมชนจะมุ่งหวังจะสร้างรายได้จากการจัดกิจกรรมที่พักรีสอร์ทวัฒนธรรมชนบทเพียงอย่างเดียว อันจะก่อให้เกิดการประกอบการด้านที่พักในเชิงธุรกิจและมีผลกระทบต่ออาชีพดั้งเดิม
- เกิดการพัฒนาสภาพแวดล้อมชุมชนเกินขอบเขตวิถีชีวิต ความเป็นอยู่และวัฒนธรรมดั้งเดิม เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว
- ที่พักรีสอร์ทวัฒนธรรมชนบทหรือโฮมสเตย์ยังไม่มีกฎหมายหรือมาตรการรองรับ

5. แนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวชนบท (Rural Tourism Concept)

Mr. Michael MacNulty ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจกรรมที่พักรีสอร์ทโฮมสเตย์จากต่างประเทศได้กล่าวไว้ว่าในการพัฒนาพื้นที่ชนบทใดๆ เพื่อการท่องเที่ยว ต้องคำนึงถึงองค์ประกอบด้านพื้นที่ 3 ประการ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2544) ดังนี้

1. พื้นที่ที่มีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสามารถดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ได้แก่ ป่าไม้ น้ำตก ภูเขา ทะเล เป็นต้น
2. พื้นที่หลัก หมายถึงพื้นที่ชนบทที่ยังคงสภาพดั้งเดิมของชุมชนท้องถิ่น ได้แก่ หมู่บ้านที่ยังคงไว้ซึ่งวัฒนธรรมประเพณีเก่าแก่ สวนเกษตร สวนผลไม้ การประมงพื้นบ้าน เป็นต้น ซึ่งที่พักรีสอร์ทโฮมสเตย์จะตั้งอยู่ในพื้นที่หลักนี้
3. พื้นที่สนับสนุน หมายถึงพื้นที่ใกล้เคียงที่มีสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่จำเป็น ได้แก่ ธนาคาร โรงพยาบาล ไปรษณีย์ ร้านค้าทั่วไป เป็นต้น

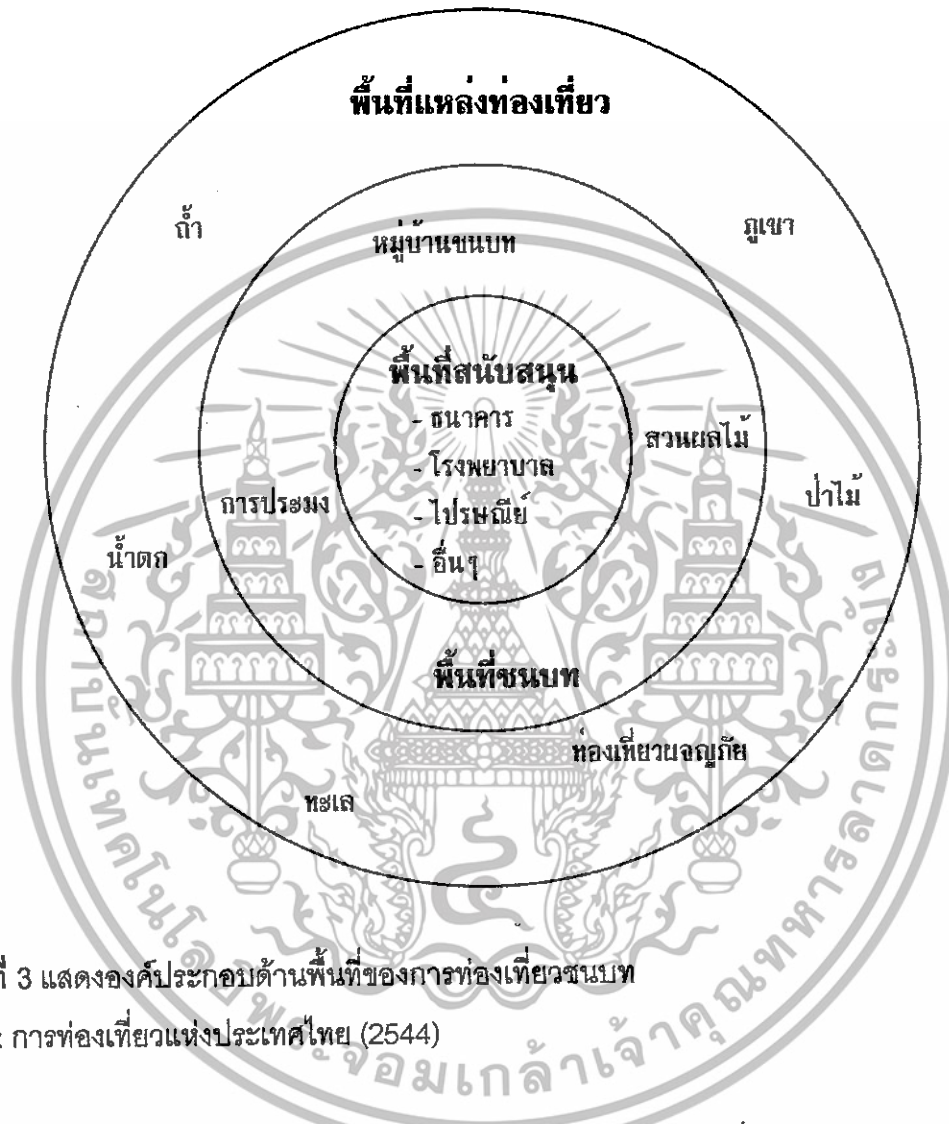
ทั้งนี้ องค์ประกอบทั้ง 3 องค์ประกอบจะสามารถรองรับกับความต้องการของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ (ดังภาพที่ 3) ซึ่งได้แก่

- ความต้องการพักรีสอร์ทในพื้นที่ชนบท ครอบคลุมถึงที่พักรีสอร์ทประเภทต่างๆ Homestay Guesthouse ชาเลย์ บ้านพักตากอากาศ เป็นต้น

- ความต้องการเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวและประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ความต้องการสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคสาธารณูปการ ครบครันถึง
 ธนาคาร โรงพยาบาล สถานีอนามัย การโทรคมนาคม เป็นต้น

ภาพที่ 3 แสดงองค์ประกอบด้านพื้นที่ของการท่องเที่ยวชนบท
 ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2544)

จากประสบการณ์การทำงานด้านการพัฒนาโฮมสเตย์ในอดีตที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาโฮมสเตย์ในพื้นที่ใดๆ ไม่สามารถประสบผลสำเร็จได้หากขาดองค์ประกอบด้านพื้นที่องค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่ง

6. การท่องเที่ยวเชิงชุมชนและการจัดโฮมสเตย์

สุวิทย์ สิริเวชกุล (2544) ได้สรุปความจากการบรรยายของ Dr.Erik Holm Petersen ผู้เชี่ยวชาญพิเศษจากองค์การการท่องเที่ยวโลก (WTO) ที่ได้กล่าวถึงภาพรวมของการท่องเที่ยวชุมชน ปัญหาและข้อคิดเห็นในการจัดโฮมสเตย์ในประเทศไทยไว้ ดังนี้
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community Based Tourism) เป็นแนวทางการท่องเที่ยว
 แนวทางหนึ่ง ซึ่งปัจจุบันได้รับความนิยมเป็นอย่างมากในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโลก และของ
 ภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก หัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงชุมชนคือ การมีส่วนร่วมของชุมชน
 (Community Participation) อันรวมถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวซึ่งชาวบ้านในชุมชนเป็นผู้ดำเนินการ
 อาทิ การประดิษฐ์และจำหน่ายหัตถกรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของชุมชน การละเล่นและดนตรีใน
 พื้นที่ เทศกาลและประเพณีต่างๆ ตลอดจนการนำนักท่องเที่ยวชมกระบวนการทางการเกษตร ทั้งนี้
 การท่องเที่ยวเชิงชุมชนจะเกิดขึ้นไม่ได้โดยหากขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน การท่องเที่ยวเชิงชุมชน
 มีรูปแบบในการดำเนินการที่เป็นไปได้หลายรูปแบบ ซึ่งได้รับการนำไปปฏิบัติและประสบ
 ความสำเร็จในหลายประเทศ สำหรับประเทศกำลังพัฒนาอย่างเช่น ประเทศในภูมิภาคเอเชียและ
 แปซิฟิก มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงชุมชน ได้แก่

1. การจำหน่ายสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน อาทิ สินค้าหัตถกรรม อาหารประจำถิ่น
 ทั้งนี้หมายถึง ทรัพยากรการท่องเที่ยวอื่นๆ ของชุมชนนั้นด้วย
2. กิจกรรมการแสดงทางวัฒนธรรม เช่น การฟ้อนรำการละเล่นพื้นบ้าน และการแสดง
 ดนตรีเฉพาะชุมชน เป็นต้น
3. กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงหมู่บ้าน หมายถึงกิจกรรมทางการท่องเที่ยว ซึ่งชุมชนใน
 หมู่บ้านเป็นผู้ดำเนินการเพื่อเสนอแก่นักท่องเที่ยว อาทิ การจัดกิจกรรมเดินป่าชมธรรมชาติใน
 บริเวณหมู่บ้าน หรือบริเวณใกล้เคียงพร้อมมัคคุเทศก์นำทางโดยคิดค่าใช้จ่ายจากนักท่องเที่ยว
4. กิจกรรมการพักค้างแรมในหมู่บ้าน สำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้าไปท่องเที่ยวใน
 ชุมชนแห่งนั้น กิจกรรมการพักค้างแรมในหมู่บ้านมีหลายรูปแบบ ได้แก่
 - 1) การจัดแคมป์
 - 2) การจัดกิจกรรมที่พักแรมโฮมสเตย์ ทั้งนี้ ความหมายของคำว่าโฮมสเตย์ในภูมิภาค
 ยุโรปหมายถึง การที่นักท่องเที่ยวหรือนักเรียนนักศึกษาเข้าไปพักร่วมกับเจ้าของบ้าน โดยต้องจ่าย
 ค่าที่พักและอาหารให้กับเจ้าของบ้าน ซึ่งความหมายนี้มีลักษณะในแนวของที่พักประเภท B&B
 (Bed and breakfast) และการพักกับครอบครัวของนักเรียนต่างชาติ (Family stay) มากกว่า
 ความหมายของโฮมสเตย์ที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทย
 - 3) การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและที่พักแรมในหมู่บ้าน หมายถึงการที่นักท่องเที่ยว
 เข้าไปเที่ยวในระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งอาจมีการศึกษาแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมกับเจ้าของบ้าน โดย
 นักท่องเที่ยวต้องจ่ายค่าที่พักและอาหารแก่เจ้าของบ้าน ความหมายนี้มีลักษณะคล้ายกับคำว่า
 โฮมสเตย์ที่เรากำลังใช้อยู่ในประเทศไทย Erik Holm Petersen กล่าวถึงการใช้คำว่า "Homestay"

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ว่า ควรใช้คำว่า "Village Based Overnight Stays" หรืออาจเรียกย่อว่า "Village Operation" จะเหมาะสมกว่า

ปัญหาในการจัดโฮมสเตย์ของประเทศไทย ในความหมาย Village Based Overnight Stays ของ Dr.Petersen ได้แก่

1. อุปสรรคทางด้านภาษาระหว่างเจ้าของบ้านกับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ บ่อยครั้งที่เจ้าของบ้านไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวได้เลย
2. อุปสรรคทางด้านวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้านไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นได้ง่ายๆ เพราะสิ่งที่ถูกต้องของวัฒนธรรมหนึ่งอาจหมายถึงสิ่งที่ไม่เหมาะสมของอีกวัฒนธรรมหนึ่ง สิ่งเหล่านี้อาจก่อให้เกิดความเข้าใจผิดและความคลาดเคลื่อนทางวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดผลกระทบทางวัฒนธรรมอย่างใหญ่หลวงได้อีกด้วย เช่น การเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตชุมชนเพื่อวัตถุประสงค์ทางการท่องเที่ยว
3. การระบุรายละเอียดของรายการท่องเที่ยวที่ไม่ชัดเจน ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความเข้าใจผิดคิดว่าตัวเองถูกหลอกลวงได้ เช่น กำหนดราคาของการเข้าพักโฮมสเตย์ คืนละ 200 บาท ต่อคน แต่ไม่ได้ระบุว่าราคานี้ยังไม่รวมค่าน้ำเที่ยว ค่าเรือ และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดอื่นๆ เป็นต้น
4. ปัญหาด้านระดับความคาดหวังและความพึงพอใจที่แตกต่างกันระหว่างเจ้าของบ้านและนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวอาจคาดหวังว่าเจ้าของบ้านควรจะเสนอสินค้าทางการท่องเที่ยวและบริการให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ขณะที่เจ้าของบ้านคิดว่าบริการที่ตนเองเสนอขณะนี้เป็นที่พอใจแก่นักท่องเที่ยวแล้ว
5. ปัญหาการจัดระบบการบริหารของชุมชน เป็นปัญหาในชุมชนซึ่งบางชุมชนได้จัดตั้งองค์การบริหารในรูปของชมรมหรือสมาคมการท่องเที่ยว ชุมชนบางแห่งเกิดระบบ "ผูกขาด" ในการจัดสรรรายได้ ซึ่งเกิดจากการแสวงหาผลประโยชน์ในเชิงธุรกิจของคนกลุ่มหนึ่งในชุมชนนั้น
6. ปัญหาความไม่เท่าเทียมและไม่เป็นธรรมในกลุ่มผู้ประกอบการโฮมสเตย์ เนื่องจากปัญหาการจัดระบบการบริหารของชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเจ้าของบ้านที่จัดโฮมสเตย์ บางแห่งได้รับการจัดสรรนักท่องเที่ยวจากองค์การบริหารให้ในจำนวนที่น้อยกว่าเจ้าของบ้านหลังอื่นๆ อันหมายถึงรายได้จากการท่องเที่ยวที่น้อยลง ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งภายในชุมชน
7. ปัญหาความไม่พร้อมของสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว
8. ปัญหาการขาดทักษะและความรู้ด้านการตลาดของชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ข้อคิดเห็นของ Dr.Petersen

1. ประเทศไทยยังไม่มีสินค้าทางการท่องเที่ยวประเภทโฮมสเตย์ที่เหมาะสม และพร้อมที่จะรองรับนักท่องเที่ยวได้เลย เนื่องจากปัญหาต่างๆ ดังที่กล่าวข้างต้น

2. ในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวระดับสากล ไม่มีประเทศใดที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์อย่างจริงจัง เนื่องจากโฮมสเตย์ไม่ใช่ประเภทการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้เป็นกอบเป็นกำให้แก่ประเทศชาติ ทั้งยังก่อให้เกิดผลกระทบทางวัฒนธรรมและผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม และก่อปัญหาในชุมชนด้วย

3. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรจะลดการดำเนินการเกี่ยวกับโฮมสเตย์อย่างจริงจัง เพื่อป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นตามมา ทั้งนี้ควรจะพิจารณาการท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community Based Tourism) ในรูปแบบอื่นๆ แทน โดยเฉพาะการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Involvement Tourism) อาทิ การจัดกิจกรรมท่องเที่ยวเดินป่าชมธรรมชาติ โดยใช้แรงงานมีคุณภาพภายในชุมชนนั้น การส่งเสริมการจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมของชุมชน หรือ การก่อสร้างที่พักประเภทรีสอร์ตใกล้ๆ กับชุมชน โดยใช้แรงงานจากชุมชนนั้นเป็นต้น

4. ในกรณีที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงการจัดโฮมสเตย์ได้ เราควรจะเน้นเรื่องการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมเป็นหลัก โดยจะต้องละทิ้งความสำคัญเรื่องรายได้และธุรกิจอย่างสิ้นเชิง อย่างไรก็ตาม หากจะจัดโฮมสเตย์โดยเน้นความสำคัญทางธุรกิจเป็นหลัก จะต้องมีการสร้าง "มาตรฐานของการจัดโฮมสเตย์" เป็นกรอบการดำเนินการ ประกอบด้วย รายการนำเที่ยวพร้อมราคาที่ชัดเจน มีมาตรการดำเนินการที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถสร้างความพึงพอใจกับนักท่องเที่ยวได้ ที่สำคัญคือ จะต้องสามารถควบคุมได้ อย่างไรก็ตาม หากเน้นการจัดโฮมสเตย์เพื่อธุรกิจแล้ว เราต้องเข้าใจว่าผลกระทบด้านวัฒนธรรมจะเกิดขึ้นอย่างมีอาจหลีกเลี่ยงได้

5. หากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยต้องการส่งเสริมการจัดโฮมสเตย์จริง มีความเป็นไปได้ที่จะจัดโฮมสเตย์โดยจำกัดเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวคนไทย โดยในระยะแรกอาจจะเน้นกลุ่มครู อาจารย์และนักศึกษา ก่อน อย่างไรก็ตามจะต้องมีนโยบายในการส่งเสริมที่ชัดเจนและการดำเนินการใดๆ ก็ตามการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะต้องสามารถควบคุมได้อย่างใกล้ชิด

7. กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์

กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์ที่ใช้เป็นแนวทางในการประเมิน ประกอบด้วย มาตรฐาน 8 ด้าน และตัวชี้วัด 43 ตัวชี้วัด (สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว, 2547) ดังตารางที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 แสดงดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
1.ด้านที่พัก	1. โครงสร้างบ้านพักมีความมั่นคง	ลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ 1) ตัวบ้านต้องมั่นคงแข็งแรง ไม่อยู่ในสภาพชำรุดและเสี่ยงอันตรายจากการใช้สอย 2) วัสดุที่ใช้ก่อสร้างบ้านแข็งแรง ซึ่งไม่ควรใช้ไม้ไผ่หรือฝาขัดแตะ หรือโป๊วไม้เป็นวัสดุ เว้นแต่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น ซึ่งจะต้องอยู่ในสภาพที่แข็งแรง
	2. บ้านพักมีอากาศถ่ายเทได้สะดวกและแสงสว่างส่องเข้าถึง ไม่มีกลิ่นอับและมีหลังคาที่สามารถกันน้ำฝนได้	1. ลักษณะบ้านที่มีอากาศถ่ายเทได้สะดวก และไม่มีกลิ่นอับ หมายถึง ห้องต่างๆ ของบ้านออกแบบให้ลมผ่านได้ทุกจุดเช่น ห้องนอน ห้องรับแขก ห้องครัวและห้องน้ำ ในขณะที่เดียวกันต้องมีความปลอดภัยควบคู่ไปด้วย 2. หลังคา กันน้ำฝนได้ หมายถึง วัสดุที่ใช้มุงหลังคาควรเป็นกระเบื้อง หรือสังกะสี และหากเป็นวัสดุอื่นจะต้องไม่มีรอยรั่ว/ซึมลงตัวบ้านเมื่อฝนตก หรือ หากตรวจพบว่ามีรูรั่วก็ควรซ่อมแซมให้อยู่ในสภาพเดิม
	3. มีที่นอนที่สบายตามสภาพชุมชนและเครื่องนอนที่สะอาด	1. ที่นอน หมายถึง ที่นอนที่จัดไว้สำหรับนักท่องเที่ยว อาจเป็นฟูกและเตียง หรือฟูกอย่างเดียวก็ได้ โดยทำจากวัสดุที่ดี ส่วนประเภทของห้องพักอาจมีห้องเดี่ยว ห้องคู่ หรือห้องรวมตามสภาพของบ้าน 2. เครื่องนอน หมายถึง อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้นอน ได้แก่ ที่นอนหรือฟูก ผ้าปู หมอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม อาจจะมีโต๊ะเครื่องแป้ง กระจกและควรมีมีานหน้าต่างทุกบาน และควรมีพัดลมด้วย และที่สำคัญ อุปกรณ์เครื่องนอนต้องสะอาด
	4. มีห้องอาบน้ำและส้วมที่สะอาด	1. ห้องน้ำและห้องส้วมที่ถูกสุขลักษณะมี 2 ลักษณะ คือ 1) ห้องน้ำและส้วมอยู่ในห้องเดียวกัน และ 2)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
		<p>ห้องน้ำและส้วมอยู่แยกกัน</p> <p>2. ส้วมควรเป็นส้วมซึม วัสดุที่ใช้สามารถทำความสะอาดง่าย มีที่รองน้ำที่ใช้ราดหลังใช้ส้วมแยกต่างหากจากตุ่มอาบน้ำ หรือ อาจมีหัวฉีดน้ำทำความสะอาดกรณีใช้น้ำประปา</p> <p>3. พื้นหลังควรปูกระเบื้องที่สามารถทำความสะอาดง่าย และมีความลาดเอียงให้น้ำไหลลงในท่อน้ำทิ้งได้ง่าย</p> <p>4. มีตุ่มน้ำหรือที่รองน้ำและน้ำที่สะอาด หากในชุมชนมีน้ำประปาอาจมีฝักบัว และเครื่องทำน้ำอุ่นด้วยก็ได้</p> <p>5. มีสบู่ ยาสีฟัน แปรงสีฟัน ผ้าเช็ดตัว ล้างองไว้ในห้องน้ำ กรณีที่นักท่องเที่ยวไม่ได้นำติดตัวมา และควรมีที่แขวนหรือราวในห้องน้ำด้วย</p> <p>6. ประตูห้องน้ำมีล็อกและการปิดเปิดอยู่ในสภาพดี และปลอดภัย ไม่มีรูและรอยรั่ว หรือช่องที่มองเห็นได้จากภายนอก มีสวิทช์ไฟฟ้าหรือที่จุดไฟให้แสงสว่าง</p>
	5. มีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอนและอุปกรณ์สำหรับ	<p>5. มีการเปลี่ยนผ้าปูที่นอนและอุปกรณ์เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าพัก หมายถึง ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าห่ม จะต้องเปลี่ยนใหม่เมื่อนักท่องเที่ยวเข้าพักถ้าผ้าห่มเป็นผ้าทวมควรซักปลอกผ้าทวมด้วยแต่ในระหว่างที่แขกเข้าพัก อาจไม่ต้องเปลี่ยนปลอกหมอน ผ้าปูที่นอนทุกวันก็ได้ เว้นแต่มีความจำเป็นหรือแขกต้องการ</p>
	6. มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพอยู่	<p>6. มีการกำจัดแมลงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ หมายถึง บริเวณบ้านหรือภายในบ้านอาจมีแมลง หรือสัตว์</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
	เสมอโดยใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน	บางชนิด เช่น แมลงสาบ หนู ยุง มด เป็นต้น การกำจัดไม่ควรใช้สารเคมีที่อาจมีผลกระทบต่อสุขภาพของเจ้าของบ้านและแขกที่มาพัก แต่ควรจะใช้วิธีธรรมชาติและอุปกรณ์ที่เป็นสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นและเป็นภูมิปัญญา เช่น สมุนไพร เครื่องดักสัตว์ เป็นต้น
	7. มีการดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณบ้าน	การดูแลสภาพแวดล้อมบริเวณรอบๆ บ้าน หมายถึง การดูแลเอาใจใส่รายละเอียดต่างๆ บริเวณบ้าน เช่น สวนหย่อม สวนครัว ต้นไม้ ร่องน้ำ ควรมีการปลูกต้นไม้ เช่น ไม้ดอก ไม้ประดับ ไม้ผลเพิ่มหากมีที่พอ มีที่นั่งเล่นบริเวณลานบ้าน นอกจากนี้ควรทำความสะอาดสิ่งที่อยู่ในบริเวณบ้านอยู่เสมอ ไม่ควรมีที่น้ำขังที่เป็นแหล่งเพาะยุง หากมีตุ่มน้ำฝนควรมีฝาปิด
2. ด้านอาหารและโภชนาการ	1. มีอาหารปรุงมาอย่างดี	อาหารที่ปรุงมาอย่างดี หมายถึง ชนิดของอาหาร เครื่องปรุง รสชาติของอาหารที่ทำ และขั้นตอนการปรุงอาหารต้องพิถีพิถัน สะอาดและถูกต้องหลักโภชนาการ ชนิดของอาหาร ควรเป็นอาหารพื้นบ้านซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละท้องถิ่น เช่น แกงเหลืองของภาคใต้ แกงอ่อมของภาคอีสาน แกงฮังเลของภาคเหนือ เป็นต้น เครื่องปรุง ควรเป็นสิ่งที่หาได้ในพื้นที่เป็นหลัก และใช้พืชผักสวนครัวหรือของในชุมชน โดยเน้นความสด สะอาด และควรเป็นพืชผักปลอดสารพิษ รสชาติของอาหาร ควรเป็นรสชาติที่ไม่จัดเกินไป หรือหากเป็นนักท่องเที่ยวคนไทยอาจสอบถามเกี่ยวกับความชอบก่อนปรุง ทั้งนี้การปรุงทุกขั้นตอนต้องเน้นความสะอาด
	2. ภาชนะที่ใช้สะอาดและปลอดภัย	ภาชนะที่เกี่ยวกับการปรุงทุกชนิด และจาน ถ้วย ชามต้องสะอาด และต้องมีช้อนกลางสำหรับตัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
		<p>อาหารทุกครั้ง ภาชนะต่างๆ ที่ใช้ปรุงอาหารและใช้รับประทานอาหารจะต้องทำความสะอาดและล้างด้วยน้ำสะอาดโดยใช้น้ำยาล้างจานโดยเฉพาะ ห้ามใช้ผงซักฟอกล้างโดยเด็ดขาด และหลังจากล้างควรคว่ำไว้ให้แห้งก่อนเก็บ สำหรับแก้วดื่มน้ำจะต้องใสสะอาด ไม่มีกลิ่นเหม็นคาวและควรแยกล้างต่างหาก</p>
3. คริว อยู่ในสภาพที่สะอาดไม่มีกลิ่น		<p>ห้องครัวอาจอยู่ในตัวบ้าน หรือ แยกจากตัวบ้านก็ได้ แต่ควรหมั่นทำความสะอาดอยู่เสมอ โดยเฉพาะหลังจากการปรุง อาหารทุกครั้ง</p>
4. อุปกรณ์ที่ใช้ในครัว สะอาดถูกสุขลักษณะ		<p>ตู้กับข้าวในห้องครัวและอุปกรณ์เครื่องปรุง เช่น พริก กระเทียม กะปิ น้ำปลา ปลาร้า เกลือ ฯลฯ ต้องเก็บให้มิดชิดมีฝาปิดและกันแมลงได้ด้วย ส่วนอุปกรณ์ต่างๆ ในครัวควรมีลักษณะดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) เตา อาจเป็นเตาแก๊ส หรือเตาถ่านก็ได้ ซึ่งต้องอยู่ในสภาพที่สะอาดและปลอดภัย หมั่นตรวจดูอุปกรณ์ของเตาที่อาจชำรุดเพื่อมิให้เกิดอันตรายในขณะปรุงอาหาร 2) ตู้กับข้าว ควรมีฝาปิดเปิดได้สะดวกและสะอาดกันแมลงได้ และมีระบายอากาศถ่ายเทได้ 3) อุปกรณ์และเครื่องปรุงต่างๆ ในครัว เช่น พริก กระเทียม หอม กะปิ น้ำปลา ปลาร้า ควรเก็บไว้ในภาชนะที่สะอาดและมีฝาปิด 4) หากมีตู้เย็นจะต้องดูแลความสะอาดอยู่เสมอและใช้เก็บอาหารและเครื่องดื่มอย่างเหมาะสม โดยอาหารที่มีกลิ่นให้ใช้ถุงพลาสติกหรือ กาล่องปิดมิดชิด ส่วนอุณหภูมิควรอยู่ที่ 5 องศาเซลเซียส หรือน้อยกว่านั้น เมื่อสังเกตดูว่ามีน้ำแข็งเกาะมาก ควรกดปุ่ม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
	5. มีน้ำดื่มและน้ำใช้ที่สะอาด	<p>ละลายน้ำแข็งนั้นทันที</p> <p>1. น้ำดื่ม หมายถึง น้ำที่จะนำมาใช้ดื่มตลอดเวลาที่บ้าน ต้องเป็นน้ำที่สะอาด หากเป็นน้ำประปา ถ้าไม่แน่ใจควรต้มในภาชนะที่สะอาดก่อนบรรจุขวด หรือภาชนะอื่นๆ และหากเป็นน้ำฝนที่รองไว้ในตุ่ม ต้องแน่ใจว่าหลังคาบ้านสะอาดจริง สังกะสีไม่เป็นสนิม ไม่มีฝุ่นละอองเกาะและเก็บไว้ในตุ่มที่สะอาดมีฝาปิดมิดชิด</p> <p>2. น้ำใช้ หมายถึง น้ำที่ใช้อาบน้ำและซักล้างหากมีใช้น้ำประปา จะต้องผ่านการทำน้ำให้สะอาด เช่น ใช้สารส้ม หรือ กรอง โดยดูแลภาชนะทุกชนิดที่บรรจุต้องสะอาด ไม่มีลูกน้ำหรือสัตว์น้ำตลอดจนตะไคร่น้ำเกาะติดภาชนะนั้น</p>
	6. มีร้านอาหารในชุมชน	<p>ในการบริการอาหารของเจ้าของบ้านสำหรับนักท่องเที่ยวอาจมีเพียงอาหารเช้า หรือบางมื้อเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีร้านอาหารในชุมชนคอยให้บริการนักท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหารตามสั่ง หรือร้านขายข้าวแกง และร้านอาหารดังกล่าวควรเป็นเครือข่ายในชุมชนที่ร่วมมือกันต้อนรับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องร่วมมือในเรื่องของความสะอาดของอาหาร ร้านและอุปกรณ์ต่างๆ ที่สำคัญราคาปกติไม่แพงจนเกินไป นอกจากนี้ควรมีบริการที่ยิ้มแย้มแจ่มใส และน่าประทับใจ</p>
3. ด้านความปลอดภัย	1. มีการจัดเวรยามดูแลความปลอดภัย	<p>ควรมีการจัดให้มีเวรยามเฝ้าระวังและดูแลความปลอดภัยให้นักท่องเที่ยว โดยมีตารางเวรยามชัดเจน และอาจมีหัวหน้าซึ่งเป็นผู้นำในชุมชนเพื่อรับผิดชอบมีการอบรมและฝึกปฏิบัติให้กับเวรยามเมื่อมี</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
		เหตุร้าย และขอความร่วมมือให้ทุกคนในชุมชน สอดส่องดูแลคนแปลกหน้า และรีบแจ้งผู้เป็นเวรยามทันทีเมื่อมีเหตุร้าย
	2. มีเครื่องมือและวิธีการสื่อสารกับเจ้าหน้าที่เมื่อเกิดเหตุร้ายหรือกรณีนักท่องเที่ยวเจ็บป่วย	เครื่องมือ หมายถึง อุปกรณ์หรือสิ่งที่ใช้เพื่อติดต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร พยาบาล สาธารณสุข พนักงานดับเพลิง ในกรณีที่เกิดเหตุร้าย เช่น นักท่องเที่ยวเจ็บป่วย ประสบอุบัติเหตุ ฉุกเฉิน และอื่นๆ เครื่องมือวัดดังกล่าว ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุ เป็นต้น ซึ่งควรมีอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างก็ได้ โดยสามารถใช้อุปกรณ์สื่อสารต่างๆ ดังกล่าวได้อย่างถูกต้อง และควรมีการฝึกอบรมโดยใช้สถานการณ์จำลองเพื่อความคล่องตัวในการปฏิบัติเมื่อเกิดเหตุการณ์จริง
	3. มีการเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	การปฐมพยาบาลเบื้องต้น หมายถึง เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่นักท่องเที่ยวเจ็บป่วย ถูกแมลงสัตว์กัดต่อยและอุบัติเหตุต่างๆ ควรมีการปฐมพยาบาลเบื้องต้นได้ ก่อนนำส่งสถานพยาบาล เช่น การห้ามเลือด การบีบหัวใจ การประคบ การทำแผล นอกจากนี้ควรมียาสามัญประจำบ้านและที่เก็บยาดังกล่าวอย่างเหมาะสมและหาง่าย อาจมีตู้ยาเฉพาะติดตั้งไว้ในจุดที่มองเห็นในบ้านพัก
	4. มี การ ตัก เติ น นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเก็บรักษาทรัพย์สินและเตรียมพร้อมเกี่ยวกับยากรณีที่นักท่องเที่ยวมีโรคประจำตัว	วิธีการเตือนนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการรักษาทรัพย์สิน ควรบอกให้ทรัพย์สินมีค่าต่างๆ เช่น กระเป๋าเงิน สร้อย และเครื่องประดับอื่นๆ ควรสอบถามเกี่ยวกับโรคประจำตัวนักท่องเที่ยวและควรเตือนให้เตรียมยาไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้ควรระบุเรื่องดังกล่าวไว้ในเอกสารการลงทะเบียนด้วย เพื่อให้นักท่องเที่ยวหลงลืม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
	5. มี การ ดู แล แล ะ ซ่อมแซมสิ่งคต่างๆ ในที่ พักเพื่อความปลอดภัย อยู่เสมอ	เจ้าของบ้านต้องหมั่นดูแลสิ่งคต่างๆ ในบ้าน เช่น ประตู หน้าต่าง ตู้ ให้อยู่ในสภาพที่แข็งแรงและใช้งานได้อยู่ตลอดเวลา และหากชำรุดให้รีบดำเนินการ ซ่อมแซมทันที
4. ด้าน การ จัดการ	1. มีการรวมกลุ่มของ ชาวบ้านจัดการในรูป ของชมรมหรือสหกรณ์	การจัดการโฮมสเตย์ ควรจะเป็นการรวมกลุ่มของ ชุมชนในรูปแบบของกลุ่ม ชมรม หรือสหกรณ์ เพื่อให้ ชุมชนมีส่วนร่วมมากที่สุด และจะต้องมีความพร้อม ด้วยในทุกๆ ด้าน สำหรับการดำเนินการ โดยองค์กร หรือ บุคคลอื่นจากนอกพื้นที่ อาจเข้ามาสนับสนุนให้ ชุมชนรวมกลุ่มกันทำได้ แต่ไม่ควรดำเนินการในเชิง ธุรกิจซึ่งจะก่อให้เกิดปัญหาตามมาภายหลัง
	2. มี คณะ กรรมการ บริหารโครงการ	เมื่อชุมชนรวมกลุ่มทำโฮมสเตย์ได้แล้ว ควรจัดให้มี คณะกรรมการบริหารโครงการ โดยยึดหลักการมี ส่วนร่วมของประชาชน และหลักประชาธิปไตยเป็น สำคัญ กรรมการดังกล่าวจะมีบทบาทและหน้าที่ ชัดเจนในการดำเนินการโฮมสเตย์ของชุมชน
	3. มีการกำหนดข้อปฏิบัติ สำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อ มิให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อ วัฒนธรรม จารีต ประเพณี ความเชื่อของ ชุมชน	กรรมการบริหารโฮมสเตย์ของชุมชนต้องร่วมกัน กำหนดข้อปฏิบัติต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวทราบล่วงหน้า โดยกำหนดสิ่งให้นักท่องเที่ยวทำได้และทำไม่ได้ เช่น การแต่งกายไม่สุภาพ การแสดงออกของชาย หญิงลักษณะขู่สาว การใช้สารเสพติด เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวยอมรับและเข้าใจก่อนเดินทาง ทั้งนี้ เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาที่ขัดต่อวัฒนธรรมของ ชุมชน
	4. มี ระบบ การ จอง ล่วงหน้าและลงทะเบียน เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับ	ระบบของล่วงหน้า หมายถึง เมื่อนักท่องเที่ยวต้อง การมาเที่ยวจะต้องสามารถจองล่วงหน้าได้ โดยควร จัดเตรียมดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
	นักท่องเที่ยว	1) ใช้โทรศัพท์ หรือ เครือข่ายอินเทอร์เน็ต หรือ ไปรษณีย์ จองโดยตรงกับกรรมการของโฮมสเตย์ 2) จองผ่านบริษัทนำเที่ยว การจองล่วงหน้าดังกล่าว ต้องมีการตอบรับและต้องแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบ ข้อปฏิบัติล่วงหน้าด้วย
5. รายละเอียดเกี่ยวกับ ค่าธรรมเนียมและบริการ	ค่าธรรมเนียมและบริการ ต่างๆ ให้นักท่องเที่ยว ทราบชัดเจน	ค่าธรรมเนียมและค่าบริการต่างๆ ควรระบุไว้ใน ข้อมูลการประชาสัมพันธ์ เช่น ค่าที่พัก/คน/คืน ค่าอาหาร/คน/มื้อ ค่าน้ำเที่ยว/คน หรือกลุ่ม ฯลฯ
6. มี ข้อมูล กิจกรรม	ท่องเที่ยวอย่างละเอียด ให้นักท่องเที่ยวได้เลือก	เนื่องจากกิจกรรมที่จัดให้นักท่องเที่ยวในแต่ละชุมชน มีลักษณะหลากหลายและแตกต่างกันตาม สภาพ ของแต่ละชุมชน ดังนั้น จึงควรระบุกิจกรรมที่ชุมชน สามารถจัดไว้ให้ครบถ้วน และให้นักท่องเที่ยวเป็นผู้ เลือกตามความต้องการ
7. ชุมชนไม่หวังจะสร้าง รายได้จากโฮมสเตย์	อย่างเดียวและต้องไม่มี ผลกระทบต่ออาชีพ ดั้งเดิมของชุมชน	สมาชิกในชุมชนที่จัดโฮมสเตย์จะต้องตระหนักเสมอ ว่าโฮมสเตย์เป็นเพียงอาชีพเสริมมิใช่อาชีพหลัก ทั้งนี้ สมาชิกของชุมชน หน่วยงานภายนอกที่สนับสนุน และบริษัททัวร์ต้องเข้าใจตรงกัน
8. มี ผู้นำเที่ยว หรือ	มัคคุเทศก์ที่เป็นคน ท้องถิ่น และมีความ พร้อมในการสื่อสารกับ นักท่องเที่ยวได้	เนื่องจากมีกิจกรรมท่องเที่ยวซึ่งจะต้องมีการนำเที่ยว ในบริเวณชุมชนหรือใกล้ชุมชน สถานที่ดังกล่าวอาจ เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ โบราณสถานและ ประวัติศาสตร์ จึงควรใช้คนในชุมชนทำหน้าที่เป็น มัคคุเทศก์ท้องถิ่น ไม่ควรใช้คนนอกพื้นที่ทำหน้าที่ ดังกล่าว และควรมีการเตรียมบุคลากรในนี้ให้พร้อม และเพียงพอด้วย โดยอาจส่งเข้ารับการอบรมการ เป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
5.ด้านกิจกรรม ท่องเที่ยว	1. มีกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น เดินป่า ตกปลา ซี่ม้า ปีนเขา ซี่จักรยาน ฯลฯ ซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ของคนในชุมชน	เนื่องจากกิจกรรมท่องเที่ยวในแต่ละชุมชนมี หลากหลายตามสภาพพื้นที่และภูมิประเทศ ซึ่ง กิจกรรมต่างๆ ชุมชนจะร่วมกันจัดขึ้นและกำหนดไว้ ชัดเจน มีผู้นำเที่ยว มีความปลอดภัย และเตรียม อุปกรณ์ไว้ให้พร้อม เช่น การตกปลาต้อง เตรียมพร้อมว่าใครนำเที่ยว อุปกรณ์ตกปลาคืออะไร และสถานที่ตกปลาอยู่ที่ไหน เป็นต้น
	2. มีกิจกรรมฝึกหัด ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้าน เช่น ทอผ้า จักสาน ฯลฯ	โดยทั่วไปชาวบ้านมีความรู้ความสามารถในด้าน ศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านอยู่แล้ว จึงควรจัดให้มี กิจกรรมนี้ให้นักท่องเที่ยวเลือกด้วย เช่น ฝึกหัดการ ทอผ้า การจักสาน เป็นต้น
	3. มีกิจกรรมต้อนรับตาม ประเพณีของท้องถิ่นเช่น บายศรีสู่ขวัญ ฯลฯ	เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงชุมชนควรจัดกิจกรรม ต้อนรับโดยอาศัยวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นที่เคย ปฏิบัติกันอยู่แล้ว เช่น การบายศรีสู่ขวัญ หรือการ ต้อนรับด้วยความยิ้มแย้มแจ่มใสและอบอุ่น เป็นต้น โดยกิจกรรมดังกล่าวไม่ควรปรุงแต่งจนขัดแย้งกับ ประเพณีดั้งเดิมของชุมชน
	4. มีกิจกรรมบันเทิง เช่น ดนตรี การเต้นรำ การ แสดงพื้นบ้าน ฯลฯ	กิจกรรมด้านบันเทิง หรือ นันทนาการในยามว่าง หรือ ดอนเฮ็น หรือตามเวลาที่เหมาะสม ควรจัดให้ นักท่องเที่ยวเลือกด้วยเช่น ดนตรีพื้นเมือง การเต้นรำ และการแสดงพื้นบ้าน โดยการแสดงต่างๆ ควรเป็น ของชุมชน
	5. มีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่ไม่ทำลาย สิ่งแวดล้อม	กิจกรรมทุกชนิดทุกประเภทที่จัดให้กับนักท่องเที่ยว จะต้องยึดหลักการเดียวกันคือไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ไม่ขีดเขียนบนแผ่นดิน ไม่ส่งเสียงดัง เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
	6. มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ระหว่างนักท่องเที่ยวกับเจ้าของบ้าน เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของชุมชน	ในระหว่างนักท่องเที่ยวอยู่ในชุมชนจะต้องตระหนักเสมอว่าเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ด้านนักท่องเที่ยวควรต้องเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน ในขณะเดียวกันชุมชนก็ได้เรียนรู้วัฒนธรรมบางอย่างของนักท่องเที่ยวด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ
6. ด้านสภาพแวดล้อม	1. มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทใดประเภทหนึ่งหรือหลายประเภท เช่น แหล่งโบราณคดี โบราณสถาน แหล่งท่องเที่ยวทางการเกษตร เป็นต้น	ในบริเวณใกล้ที่พัก ควรมีแหล่งท่องเที่ยวซึ่งเป็นสิ่งดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวอย่างน้อย 1 ประเภท ได้แก่ 1) แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ได้แก่ ภูเขา ทะเล น้ำตก น้ำพุ ฯลฯ 2) แหล่งโบราณสถาน และประวัติศาสตร์ เช่น วัดเจดีย์ วัดอุโบสถ ฯลฯ 3) แหล่งท่องเที่ยวที่ชุมชนมีอยู่แล้วและเป็นอาชีพของชุมชน เช่น สวนผลไม้ แปลงผัก บ่อปลา รวมถึงการทำนา/ปลูกข้าว ฯลฯ
	2. มีการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม ทั้งที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนอยู่เสมอ	ชุมชนจะต้องมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยร่วมมือกับหน่วยราชการที่มีหน้าที่ดูแลรักษาโดยตรง
	3. มีสถานพยาบาลไปรษณีย์ ธนาคารอยู่ไม่ไกลเกินไป	โฮมสเตย์ควรอยู่ไม่ไกลจากสถานพยาบาล เพื่อความสะดวกในการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวเมื่อเจ็บป่วย หรือหากไม่มีสถานพยาบาล ควรรู้สถานพยาบาลที่อยู่ใกล้ที่สุด ส่วนไปรษณีย์และธนาคารก็เช่นกัน หากไม่อยู่ใกล้ชุมชนควรรู้สถานที่ที่อยู่ใกล้มากที่สุด เพื่อแนะนำนักท่องเที่ยวได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
	4. พื้นที่หลักยังคงสภาพเดิมของชุมชน และยังคงรักษาวัฒนธรรมและประเพณีของตน	ชุมชนที่มีโฮมสเตย์จะต้องช่วยกันรักษาสภาพเดิมของชุมชน โดยไม่ควรเปลี่ยนแปลง เพื่อให้รักษาวัฒนธรรมและประเพณีของตน เป็นอยู่และขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมชุมชน
7. ด้านมูลค่าเพิ่ม	1. มีร้านขายของที่ระลึกในชุมชน	ควรจัดให้มีร้านค้า หรือมุมเล็กๆ ของชุมชนเป็นจุดจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก หากไม่มี ชุมชนควรจัดการให้มีร้านค้าของชุมชนเกิดขึ้น
	2. มีผลิตภัณฑ์โดยชาวบ้านและใช้วัตถุดิบในท้องถิ่นผลิต	ชุมชนควรใช้โอกาสนี้ให้ภูมิปัญญาที่ชุมชนสั่งสมมา หรือสิ่งที่ชุมชนริเริ่มขึ้นใหม่ ทำของที่ระลึกเพื่อจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งของที่ระลึกดังกล่าว อาจเป็นสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องประดับ เสื้อผ้า ตลอดจนของตกแต่ง หรืออาหาร ขนม โดยควรใช้วัสดุหรือวัตถุดิบที่มีในชุมชนนั้นเป็นหลัก
	3. มีโอกาสได้เผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชน	ชุมชนได้ใช้โอกาสที่นักท่องเที่ยวเข้ามาในชุมชน ได้เผยแพร่วัฒนธรรมของชุมชนทุกๆ ด้านให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสและชื่นชม ซึ่งถือว่าเป็นการทำนุบำรุงวัฒนธรรมของตนอีกด้วย
	4. มีโอกาสพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในชุมชน ในด้านการให้บริการที่ประทับใจ	การที่ชุมชนมีโอกาสต้อนรับนักท่องเที่ยวแต่ละครั้ง คนในชุมชนได้มีโอกาสแสดงความสามารถของตนเองตามที่ตนถนัด เช่น การต้อนรับ มัคคุเทศก์ การปรุงอาหาร การทอผ้า จักสาน เป็นต้น
8. ด้านการตลาด	1. มีคู่มือหรือเอกสารส่งเสริมการขาย เผยแพร่การท่องเที่ยว เป็นของตนเองและเป็นข้อมูลจริง โดยคู่มือหรือเอกสารดังกล่าวมีรายละเอียดต่างๆ ครบถ้วน	โฮมสเตย์แต่ละแห่ง ควรคู่มือหรือแผ่นพับหรือเอกสารที่รวบรวมข้อมูลให้นักท่องเที่ยวรับทราบ โดยคู่มือดังกล่าวควรระบุรายละเอียดทุกประเภทให้นักท่องเที่ยวทราบด้วยอย่างน้อยควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยว รายละเอียดค่าใช้จ่าย และการติดต่อ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 1 (ต่อ)

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	แนวปฏิบัติและรายละเอียด
	2. มีการเผยแพร่ข้อมูล ประชาสัมพันธ์	เนื่องจากปัจจุบัน การติดต่อสื่อสารผ่านระบบ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตทำค่อนข้างง่าย โดยคนในท้องถิ่นสามารถทำได้เอง ดังนั้น โฮมสเตย์จึงควร สร้างโฮมเพจของตนเอง ซึ่งเป็นทั้งภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษ (หากมีปัญหาในการดำเนินการ ควร ขอความช่วยเหลือจากฝ่ายสนับสนุน)
	3. มีรายชื่ออยู่ในคู่มือการ ท่องเที่ยวโฮมสเตย์ของ กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา	ปัจจุบันสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงการ ท่องเที่ยวและกีฬา ได้จัดทำคู่มือและทำเนียบการ ท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ของประเทศไทย ดังนั้น โฮมสเตย์ต่างๆ จึงควรติดต่อเพื่อให้อยู่ในระบบ ดังกล่าวและในขณะเดียวกัน อาจมีการเชื่อมโยง ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตของกระทรวง ซึ่งมีโฮมเพจ ด้านนี้โดยเฉพาะ

ที่มา : สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว (2547)

8. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจ

8.1 ความหมายของความพึงพอใจ

ความพึงพอใจ (Satisfaction) หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่ได้รับการตอบสนอง เมื่อ บรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ต้องการก็จะทำให้เกิดความรู้สึก ดี ชอบ และสบายใจ มีผู้ให้ความหมาย ของความพึงพอใจที่คล้ายคลึงกันไว้หลายท่าน อ้างถึงใน วิยะดา เสรีวิชัยสวัสดิ์ (2545) ดังนี้

ความพึงพอใจเป็นการให้ค่าความรู้สึกของเราที่สัมผัสกับโลกทัศน์เกี่ยวกับความหมายของ การจัดการสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อการจัดการสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึก ดี – เลว พอใจ – ไม่พอใจ สนใจ – ไม่สนใจ เป็นต้น

ความพึงพอใจมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับทัศนคติ โดนถือเป็นขั้นพื้นฐานของทัศนคติอันเกิด ความพอใจที่ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Philip Applewhite ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นความสุขความสบายที่ได้รับจากสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นความสุขความสบายที่เกิดจากการเข้าร่วม ได้รู้ ได้เห็น ในกิจกรรมนั้นๆ

Victor K. Vroom ได้ให้ความหมายของความพึงพอใจไว้ว่า เป็นผลจากบุคคลนั้นๆ เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมหรือเข้าไปรับรู้แล้วพอใจ โดยความหมายของความพึงพอใจสามารถทดแทนความหมายของทัศนคติได้ ซึ่งบางที่เรียกว่าทฤษฎี V.I.E เนื่องจากองค์ประกอบทฤษฎีที่สำคัญ คือ

1) V มาจากคำว่า Valance หมายถึง ความพึงพอใจ

2) I มาจากคำว่า Instrumentality หมายถึง สื่อ เครื่องมือ วิธีทางนำไปสู่ความพึงพอใจ

3) E มาจากคำว่า Expectancy หมายถึง ความคาดหวังภายในตัวบุคคลนั้นๆ ซึ่งบุคคลมีความต้องการและมีความหวังในหลายสิ่งหลายอย่าง ดังนั้นจึงต้องกระทำด้วยวิธีหนึ่งวิธีใด เพื่อตอบสนองความต้องการหรือสิ่งที่คาดหวังเอาไว้ ซึ่งเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วตามที่ตั้งความหวังหรือคาดหวังเอาไว้ บุคคลนั้นก็จะได้รับความพึงพอใจ และในขณะเดียวกันก็จะคาดหวังในสิ่งที่สูงขึ้นไปเรื่อยๆ ซึ่งอาจจะแสดงในรูปสมการได้ ดังนี้

แรงจูงใจ = ผลของความพึงพอใจ + ความคาดหวัง

กล่าวโดยสรุป ความพึงพอใจ เป็นความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่ได้รับการตอบสนอง เมื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ต้องการก็จะทำให้เกิดความรู้สึก ดี ชอบ และสบายใจ หากสอดคล้องกับความคาดหวังหรือมากกว่าที่คาดหวังไว้ ก็จะมีความรู้สึกพึงพอใจ หากผลที่ได้รับต่ำกว่าที่คาดหวังก็จะมีความรู้สึกไม่พึงพอใจ

8.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับความแตกต่างกันของพฤติกรรมของมนุษย์ที่เกิดขึ้น มีหลายท่านได้กล่าวไว้ดังนี้

8.2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำของ Parson ซึ่ง มาโนช การพนักงาน (2548) ได้อธิบายทฤษฎีเกี่ยวกับการกระทำของ Parson ว่า การกระทำใดๆ ของมนุษย์ขึ้นอยู่กับปัจจัย 3 ประการ ได้แก่

1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล
2. ระดับสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่
3. วัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่

8.2.2 ทฤษฎีแรงขับ (Drive Theory) โดยปกติแล้วพฤติกรรมและการกระทำต่างๆ ของบุคคลนั้นๆ จะมีส่วนสัมพันธ์กับแรงขับภายในของแต่ละบุคคล แรงขับภายในของแต่ละบุคคลนั้นเป็นภาวะขับความตึงเครียดนั้นออกไป แรงขับจึงมีลักษณะที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ แรงขับภายใน
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

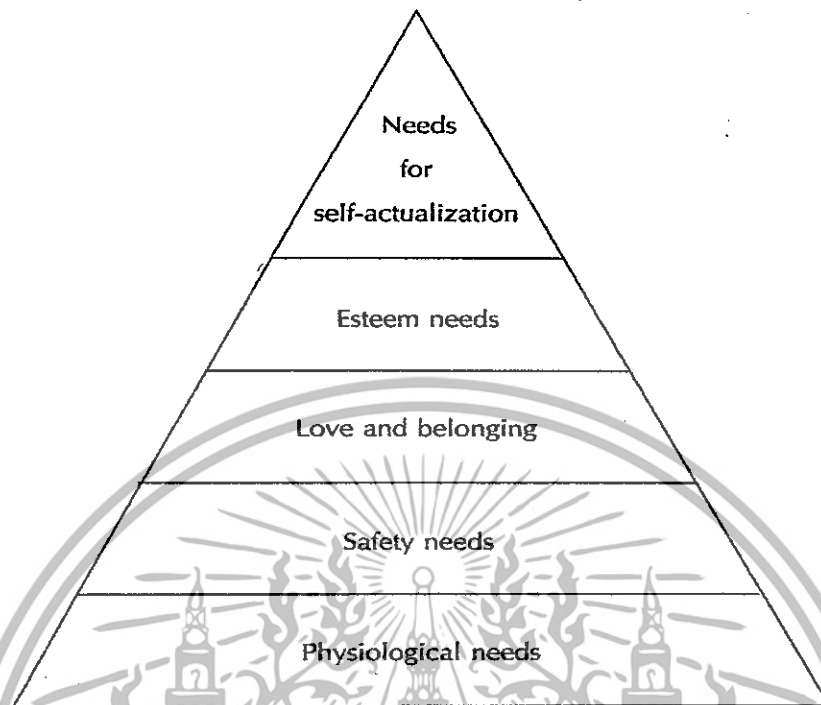
ร่างกาย และแรงขับภายนอกร่างกายหรือแรงขับพฤติกรรม เป็นแรงขับที่เกิดจากความต้องการทางด้านสติปัญญา อารมณ์ และสังคม ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีผลทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไปอันเป็นผลเนื่องมาจากประสบการณ์การเรียนรู้ที่สะสมไว้ในแต่ละบุคคล (พิชญวงษ์เกษม, 2548)

8.2.3 ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของ Maslow

Maslow ได้กล่าวถึงความต้องการของบุคคลตามลำดับขั้นไว้ (ปีองศักดิ์ ทองเนื้อแท้, 2544) ดังนี้

1. บุคคลย่อมมีความต้องการอยู่เสมอและไม่มีที่สิ้นสุด เมื่อความต้องการใดได้รับการตอบสนองแล้ว ความต้องการอย่างอื่นก็จะเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องไปเรื่อยๆ ตั้งแต่เกิดจนตาย
2. ความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมอย่างอื่นอีก ส่วนความต้องการที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะเป็นสิ่งจูงใจในพฤติกรรมของบุคคลนั้น
3. ความต้องการของบุคคลแต่ละบุคคลจะเรียงลำดับความสำคัญ จากความต้องการขั้นพื้นฐานจนถึงความต้องการขั้นสูงสุด เรียกว่า "ลำดับขั้นของความต้องการ" เมื่อความต้องการระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว บุคคลก็จะให้ความสนใจกับความต้องการระดับสูงขั้นต่อไป
4. ลำดับขั้นของความต้องการของบุคคล Maslow ได้แบ่งลำดับขั้นของความต้องการของบุคคลเป็น 5 ระดับตามความสำคัญ (ดังภาพที่ 4) ดังนี้
 - 4.1 ความต้องการทางสรีระวิทยา (Physiological Needs) เป็นความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ได้แก่ ความต้องการปัจจัยสี่ ความต้องการพักผ่อน ความต้องการออกกำลังกาย เป็นต้น
 - 4.2 ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) เป็นความต้องการแสวงความมั่นคงปลอดภัยในการดำรงชีวิตและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม
 - 4.3 ความต้องการความรักและการยอมรับ (Love and Belonging Needs) เป็นความต้องการทางสังคมที่อยากให้มีคนสนใจ เอาใจใส่ แสดงความรักใคร่ห่วงใย และยอมรับว่าตนเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4 แสดงลำดับขั้นความต้องการตามแนวความคิดของ Maslow

ที่มา : ขนิษฐา วิเศษสาร (2544)

4.4 ความต้องการการยกย่องนับถือ (Esteem Needs) เป็นความต้องการดีเด่นในความสามารถของบุคคล อยากให้ผู้อื่นเห็นความสำคัญของตนและยกย่องให้เกียรติ

4.5 ความต้องการความสำเร็จในชีวิต (Self - Actualization Needs) เป็นความต้องการขั้นสูงสุด ซึ่งเป็นความต้องการรู้จักและเข้าใจในตนเองด้วยความพยายามผลักดันชีวิตตนเองไปในทางที่ตนคาดหวังให้ดีที่สุด

ทฤษฎีเหล่านี้ สามารถใช้เป็นทฤษฎีที่ช่วยอธิบายความแตกต่างของพฤติกรรมของมนุษย์ที่อาจแตกต่างกันตามความต้องการของแต่ละบุคคลให้ชัดเจนขึ้น

8.3 ปัจจัยหรือแรงจูงใจให้เกิดความพึงพอใจ

พิชญ วรชเกษม (2548) ได้กล่าวถึงที่มาของแรงจูงใจได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. แรงจูงใจทางสรีระวิทยา (Physiological Motivation) แรงจูงใจด้านนี้เกิดขึ้นเพื่อสนองความต้องการทางร่างกาย เพื่อให้บุคคลมีชีวิตรอดอยู่ได้ เป็นความต้องการที่จำเป็นตามธรรมชาติของมนุษย์ ได้แก่ ต้องการอาหาร พักผ่อน และปราศจากโรค เป็นต้น ซึ่งสามารถวัดระดับของความ ต้องการทางสรีระได้จากการสังเกตพฤติกรรม การกระทำของคนเรา คือ จากความมากน้อยของ การกระทำ การเลือกกระทำ การได้ตอบสนองสิ่งที่ขาดวาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. แรงจูงใจทางจิตวิทยา (Psychological Motivation) มีความสำคัญน้อยกว่าแรงจูงใจทางด้านสรีระวิทยา เพราะจำเป็นในการดำรงชีวิตน้อยกว่า แต่จะช่วยคนเราทางด้านจิตใจ ทำให้มีสุขภาพจิตดีและสดชื่น แรงจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อม ความต้องการความรัก และความเอาใจใส่ใกล้ชิดจากผู้อื่น

3. แรงจูงใจทางสังคม หรือแรงจูงใจที่เกิดจากการเรียนรู้ (Social Motivation) แรงจูงใจชนิดนี้มีจุดเริ่มต้น ส่วนใหญ่มาจากประสบการณ์ทางสังคมในอดีตของบุคคลและเป้าหมายของแรงจูงใจชนิดนี้ มีความสัมพันธ์กับการแสดงปฏิกิริยาของบุคคลอื่นที่มีต่อเรา

โดยสรุป จะพบว่าทฤษฎีแรงจูงใจเหล่านี้ ช่วยให้เข้าใจธรรมชาติของความพึงพอใจได้ดีกว่า เมื่อคนได้รับในสิ่งที่เขาต้องการ เขาก็จะมีความสุขพอใจ แต่หากเขาไม่ได้ในสิ่งที่เขาพอใจก็จะเกิดความไม่พอใจ การศึกษากระทำได้โดยสร้างแบบสอบถามความต้องการของมนุษย์ และได้รับสิ่งตอบสนองในสิ่งเหล่านี้มาน้อยเพียงใด

8.4 การวัดความพึงพอใจ

ความพึงพอใจต่อการบริการ จะเกิดขึ้นได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับพิจารณาถึงลักษณะของการให้บริการขององค์กร ประกอบกับระดับความรู้สึกรับบริการในมิติต่างๆ ของแต่ละบุคคล ดังนั้น ในการวัดความพึงพอใจต่อการบริการจะกระทำได้หลายวิธี อ้างถึงใน ปิยะ หนูนิล (2547) ดังต่อไปนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยขอร้องให้ผู้ที่เราต้องการวัด แสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกหรือตอบคำถามอิสระ โดยคำถามที่ถามจะถามเกี่ยวกับความพึงพอใจในด้านต่างๆ ที่หน่วยงานกำลังให้บริการอยู่ เช่น ลักษณะของการให้บริการของเวลาในการให้บริการ พนักงานที่ให้บริการ

2. การสัมภาษณ์ เป็นวิธีหนึ่งที่ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญอย่างมากของผู้สัมภาษณ์ มิฉะนั้นจะได้คำตอบที่มีความไม่เที่ยงตรงหรือไม่มีผล

3. การสังเกต ทำให้ทราบถึงระดับความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ โดยวิธีการสังเกตจากพฤติกรรมทั้งก่อนมารับบริการและหลังจากรับบริการแล้ว เช่น สังเกตกิริยาท่าทาง การพูด สีหน้า ความถี่ของการมาขอรับบริการ

จะเห็นได้ว่าการวัดความพึงพอใจของผู้มารับบริการนั้นสามารถวัดได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสะดวก ความเหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายของการวัด จึงจะส่งผลให้การวัดนี้มีประสิทธิภาพเป็นที่น่าเชื่อถือได้

9. ข้อมูลพื้นฐานของโฮมสเตย์บ้านท่าคา (วราวุธ จิวานุพันธ์ และคณะ, 2549)

โฮมสเตย์บ้านท่าคา ตั้งอยู่บริเวณหมู่บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา มีสมาชิกโฮมสเตย์ทั้งหมด 10 หลัง เกิดขึ้นจากชาวบ้านและกลุ่มองค์กรต่างๆ ในพื้นที่ตำบลท่าคา มีความเห็นร่วมกันที่พร้อมจะเผยแพร่วิถีชีวิตของคนไทยริมสวนน้ำ ที่คล้ายกับคนไทยในยุคสมัยกรุงศรีอยุธยา และการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้นักท่องเที่ยวสัมผัสอย่างใกล้ชิดจึงเกิดเป็นโฮมสเตย์บ้านท่าคาขึ้น

ที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา มีบรรยากาศเป็นส่วนตัว เรียบง่ายและสงบมาก เหมาะสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเพื่อนฝูงที่ต้องการพักผ่อนแบบชาวสวนริมน้ำอย่างแท้จริง ซึ่งจะได้นั่งเรือพายชมสวนผลไม้ที่มีการผสมของน้ำจืด น้ำทะเล และน้ำกร่อย ซึ่งทำให้ผักและผลไม้ที่มีรสชาติหวานเป็นพิเศษ นอกจากนี้ยังจะได้ชมการทำน้ำตาลปึก เก็บน้ำตาลมะพร้าว การเคี่ยวน้ำตาลที่ทำมาจากตาลมะพร้าว ซึ่งเป็นอาชีพหลักของชาวบ้านท่าคา โดยที่นี่เป็นที่เดียวในประเทศไทยที่ยังคงใช้แรงงานคนในการทำน้ำตาลปึกอยู่ นักท่องเที่ยวจะได้เห็นวิถีชีวิตดั้งเดิมอย่างแท้จริง

ที่โฮมสเตย์บ้านท่าคายังมีต้นลำพูที่สมบูรณ์ เพราะไม่มีชาวบ้านรुकักมากทำให้ยามค่ำคืนที่นี่จะมีหิ่งห้อยมาอาศัยต้นลำพูกินน้ำค้างส่องแสงระยิบระยับสวยงามมาก และนับเป็นจุดชมหิ่งห้อยที่สวยงามที่สุดแห่งหนึ่งของสมุทรสงคราม เพราะยังใช้เรือพายทำให้หิ่งห้อยไม่ตกใจ บรรยากาศที่นี่จึงดูคลาสสิกกว่าที่อื่นมาก นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวที่มาพักที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา ส่วนใหญ่จะใช้เวลาให้ตรงกับวันที่มีตลาดน้ำท่าคาซึ่งจะเปิดเฉพาะวันขึ้น และแรม 2 ค่ำ 7 ค่ำ 12 ค่ำ เพื่อว่าวันรุ่งขึ้นจะได้เที่ยวตลาดน้ำท่าคา ตลาดน้ำธรรมชาติที่ชาวบ้านพายเรือมาแลกเปลี่ยนซื้อสินค้ากันตั้งแต่ช่วง 08.00 - 12.00 น.

ถึงอำนวยความสะดวก โฮมสเตย์บ้านท่าคา มีบ้านทั้งหมด 10 หลัง แบ่งเป็นบ้านทั้งหมด 2 แบบ นักท่องเที่ยวสามารถเลือกได้ว่าจะอยู่ร่วมกับชาวบ้านที่มีบ้านเรือนไทยและบ้านเรือนไม้ดั้งเดิม หรือจะเลือกนอนบ้านปูนส่วนตัว ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ทั้งทีวี รวมไปถึงเครื่องปรับอากาศด้วย

อัตราค่าบริการ ค่าที่พัก 350 บาท/คน/คืน (รวมอาหารเช้าเข้ากับเย็น และค่าอาหารใส่บาตร) และบริการเรือพายชมหิ่งห้อย 200 บาท/ลำ

ฤดูกาลท่องเที่ยวที่เหมาะสม คือฤดูหนาวและฤดูร้อน เพราะถ้ามาในฤดูฝน บางวันที่ฝนตกหนักชาวบ้านจะไม่พายเรือออกมาที่ตลาดน้ำท่าคา และเป็นฤดูที่หิ่งห้อยผสมพันธุ์ ทำให้การพายเรือดูหิ่งห้อยในยามค่ำคืนไม่สวยงามนัก

10. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นงลักษณ์ อยู่เย็นดี (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความชอบในการเข้าร่วมกิจกรรมโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย พบว่า ปัจจัยทางด้านแรงจูงใจที่มีความสัมพันธ์กับความชอบของนักท่องเที่ยวโฮมสเตย์ของทั้งพื้นที่ธรรมชาติและวัฒนธรรม คือ แรงจูงใจด้านความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แรงจูงใจการเรียนรู้ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต แรงจูงใจด้านกิจกรรม การแสดงและการละเล่น แรงจูงใจในเรื่องของทัศนียภาพของแหล่งท่องเที่ยว และแรงจูงใจด้านการพักผ่อนทางร่างกายและจิตใจ ส่วนในพื้นที่ธรรมชาติคือ แรงจูงใจด้านการพักผ่อนและความเป็นมิตรไมตรีของเจ้าของบ้าน และสำหรับพื้นที่วัฒนธรรมคือ แรงจูงใจทางด้านความสะดวกสบายในการเดินทางเข้าถึง แรงจูงใจการเรียนรู้ วัฒนธรรม ประเพณีและวิถีชีวิต แรงจูงใจด้านความปลอดภัย และแรงจูงใจในเรื่องของความสะดวกสบายของสิ่งอำนวยความสะดวก

สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการ คือ การได้เข้าไปสัมผัส เรียนรู้ ศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และ ความมีน้ำใจไมตรีของคนในท้องถิ่นที่ไม่สามารถหาได้จากวิถีชีวิตคนในเมือง นอกจากนี้ นักท่องเที่ยวอยากมีส่วนร่วมกับชุมชนในการทำกิจกรรมต่างๆ อาทิ การประกอบอาชีพ การใช้ชีวิต ร่วมกับชุมชน และการทำบุญตักบาตร เป็นต้น นักท่องเที่ยวมักต้องการพักค้างแรมกับชาวบ้านในครัวเรือนเดียวกันมากกว่าพักค้างโดยแยกที่พักรักกับชาวบ้าน ซึ่งในการจัดลำดับความชอบของการท่องเที่ยวโฮมสเตย์ในด้านต่างๆ พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบโฮมสเตย์เพราะต้องการศึกษาวิถีชีวิตและวัฒนธรรมสูงที่สุด รองลงมาคือ ความต้องการใกล้ชิดธรรมชาติ

ปิยะ หนูนิล (2547) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย พบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นหญิงมากกว่าชาย อายุ 15 – 25 ปี ระดับการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ไม่ได้ประกอบอาชีพ ไม่มีรายได้ ภูมิลำเนาอยู่ในเขตภาคกลาง มาท่องเที่ยวกับเพื่อน โดยมีระยะเวลาพักค้าง 2 คืน เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว มาเป็นครั้งแรก มีความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นอย่างดี และนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ตั้งใจมาเที่ยวชมน้ำตก

นักท่องเที่ยวยุคใหม่มีความพึงพอใจต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการให้บริการ โดยพบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจด้านประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว ร้อยละ 84.3 ด้านความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ร้อยละ 89.9 ด้านความเต็มใจในการจ่ายค่าธรรมเนียม และ/หรือ ค่าบริการ ร้อยละ 89.75 ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ร้อยละ 87.8 และด้านการสื่อความหมายธรรมชาติ ร้อยละ 88.3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พิชญ วงษ์เกษม (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์ภูพระบาท อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี ผลปรากฏว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์ภูพระบาท พบว่า 1)ด้านสภาพทรัพยากรธรรมชาติ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับพอใจน้อยทุกเรื่อง 2)ด้านการบริหารจัดการ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับ ได้แก่ เรื่องการบรรยายและให้ความรู้ของเจ้าหน้าที่แก่นักท่องเที่ยว การต้อนรับอำนวยความสะดวกและให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ต่อนักท่องเที่ยว นอกนั้นมีความพอใจในระดับพอใจน้อย 3)ด้านการบริการต่างๆ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับไม่พอใจ ในเรื่อง ความเพียงพอของโต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งพักผ่อน นอกนั้นมีความพึงพอใจในระดับพอใจน้อย และ 4)ด้านกิจกรรมการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับพอใจน้อยทุกกิจกรรม

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษา 1)ควรจะมีการพัฒนาและส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้มีกิจกรรมหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ใช้เวลาประกอบกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่องและมีการพักผ่อนค้างคืน และ 2)พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกโต๊ะเก้าอี้สำหรับนั่งพักผ่อนให้มีสภาพที่ดีและมีปริมาณเพียงพอต่อการบริการ

มานิช การพนักงาน (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี พบว่า นักท่องเที่ยวที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 32.24 ปี มีการศึกษาระดับปริญญาตรี มีสถานภาพโสด มีอาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจเป็นอาชีพหลัก มีรายได้เฉลี่ยต่อปีเท่ากับ 432,287.65 บาท มีภูมิลำเนาอยู่ในภาคกลาง มาท่องเที่ยวในลักษณะกลุ่มเพื่อน มีจำนวนนักท่องเที่ยวในกลุ่มเฉลี่ย 9.09 คน ใช้รถยนต์ส่วนตัวเป็นพาหนะเดินทาง มีการพักค้างแรม มีวัตถุประสงค์ของการมาเยือนเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ มีความประทับใจจุดชมวิวและทิวทัศน์ที่สวยงามของอุทยานฯ มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวดต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ในระดับสูง ได้แก่ สถานภาพการศึกษาและวัตถุประสงค์ของการมาเยือน

รัตนาภรณ์ มหาศรานนท์ (2546) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความต้องการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย พบว่า ความต้องการโฮมสเตย์ของกลุ่มตัวอย่างจัดเรียงอันดับตามความต้องการส่วนใหญ่ ได้แก่ การต้อนรับที่เต็มใจและมีความเป็นมิตร ความซื่อสัตย์และการไม่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลอกหลวงเอาเปรียบนักท่องเที่ยว ความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย ความเป็นกันเอง ความเชื่อเพื่อความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ ความต้องการที่จะได้รับประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ผู้ประสานงานรู้ข้อมูลเป็นอย่างดี ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิต การนำชมสถานที่ท่องเที่ยว การติดต่อสื่อสารที่เข้าใจตามลำดับ

ตามความเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีเหตุผลในการเลือกพักแบบโฮมสเตย์ จัดเรียงอันดับตามเหตุผลในการเลือก ได้แก่ ต้องการเรียนรู้วิถีชีวิต ต้องการศึกษาวัฒนธรรม ค่าใช้จ่ายราคาถูกไม่แพง โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกพักจัดเรียงอันดับตามความต้องการ ได้แก่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ค่าใช้จ่ายไม่แพง

วชิราภรณ์ โฉนชวลละ (2545) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักในจังหวัดเชียงราย พบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาเที่ยวและพักค้างคืนในจังหวัดเชียงราย มีความพึงพอใจต่อบริการที่พักในระดับสูง ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าที่พักมีมาตรฐานดี และเกือบทั้งหมดของผู้ให้ข้อมูลคิดว่า ราคาของที่พักมีความเหมาะสมดีแล้ว ในขณะที่สถานที่พักก็อยู่ในเกณฑ์ดี ผลการศึกษาเชิงคุณภาพในประเด็นที่ว่ามีความประสงค์จะกลับมาใช้บริการที่พักแรมอีกหรือไม่นั้น ส่วนใหญ่ตอบว่าต้องการกลับมาพักอีก และจะแนะนำที่พักแรมดังกล่าวให้กับเพื่อนและคนอื่นๆ อีกด้วย นอกจากนี้จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่างชาติในการเลือกที่พักในจังหวัดเชียงราย พบว่า ปัจจัยทางการตลาดมีผลต่อความพึงพอใจในการเลือกที่พักแรมโดยเฉพาะปัจจัยด้านราคาที่พัก และปัจจัยด้านความปลอดภัย รองลงมาคือปัจจัยด้านการบริการ ด้านทำเลที่ตั้ง สิ่งอำนวยความสะดวก และสภาพแวดล้อมตามลำดับ

วรภรณ์ ศรีแก้ว (2548) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี จากการศึกษาความต้องการพบว่า กลุ่มนักท่องเที่ยวมีความต้องการต่อการท่องเที่ยวที่เกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ในระดับมาก กลุ่มผู้ประกอบการมีความต้องการด้านการส่งเสริม เข้าร่วมกิจกรรม และการจัดการการท่องเที่ยวในระดับมากเช่นกัน สิ่งที่ควรปรับปรุงจากความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวและผู้ประกอบการคือ ปรับปรุงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นให้น่าสนใจ การเข้าถึงพื้นที่ ข้อมูลความรู้ด้านการท่องเที่ยวที่เหมาะสม การจัดการขยะและของเสีย การจัดการด้านเสียง กิจกรรมที่มีโอกาสสร้างจิตสำนึกต่อชุมชน และมีประโยชน์ต่อการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ส่วนข้อเสนอแนะ คือ สร้างเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์บนเกาะเกร็ดให้มีความน่าสนใจ ปรับปรุงเส้นทางเดินเที่ยวบนเกาะเกร็ด เพิ่มความปลอดภัย เพิ่มความสะดวก มีการจัดการขยะ จัดทำเอกสารข้อมูลความรู้ด้านการท่องเที่ยว ฟื้นฟู

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศูนย์บริการด้านการท่องเที่ยว และจัดหากิจกรรมเสริมแก่นักท่องเที่ยว เพื่อรองรับกระแสความต้องการมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นทุกปี

วิยะดา เสรีวิชัยสวัสดิ์ (2545) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว ต่อการบริการของธุรกิจนำเที่ยวทางเรือสองแม่่น้ำโขง กรณีศึกษาแม่สลองท้าว จากผลการศึกษาสรุปได้ว่า ระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของธุรกิจนำเที่ยวทางเรือสองแม่่น้ำโขงอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีความชำนาญของกัปตันเดินเรือ ประสบการณ์ที่ได้รับตลอดระยะเวลาการเดินทางโดยเรือ วิธีการตรวจคนเข้าเมืองและด้านศุลกากรในประเทศไทย เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจมาก ส่วนสิ่งที่นักท่องเที่ยวพึงพอใจค่อนข้างน้อย ได้แก่ ความสะอาดของห้องน้ำ การกำจัดขยะที่ไม่เหมาะสม และวิธีการตรวจคนเข้าเมืองของประเทศจีนและสปป.ลาว

ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการให้บริการของธุรกิจนำเที่ยวทางเรือสองแม่่น้ำโขงที่ได้จากการศึกษา คือ ให้ปรับลดราคาค่าบริการ ปรับปรุงรสชาติอาหารให้ถูกรสนิยม เพิ่มอุปกรณ์ช่วยชีวิต ตลอดจนปรับปรุงห้องน้ำ ห้องพักให้สะอาดและทันสมัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีการวิจัย (Research Methodologies)

การศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์
กรณีศึกษา บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ
(Quantitative Research) ซึ่งใช้วิธีการวิจัยโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ เพื่อทำการศึกษา
ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษานี้ประชากรคือ นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้าน
ท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม โดยใช้ช่วงเวลาเป็นตัวกำหนดขนาดของ
กลุ่มตัวอย่างคือ จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว
และพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา ในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2549 ถึงเดือนกุมภาพันธ์
พ.ศ.2550 โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบพบโดยบังเอิญ ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 174 คน

2. เครื่องมือและการทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

2.1 เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งทำการสร้าง
แบบสอบถามโดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเข้าไปพูดคุยและ
สัมภาษณ์ผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา เกี่ยวกับ
ความเป็นมาและการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ในด้านต่างๆ เพื่อเป็น
แนวทางในการกำหนดคำถามของแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามที่ใช้มีทั้งคำถามแบบปลายเปิด
และปลายปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบ
โฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาในด้านต่างๆ ซึ่งใช้คำถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating
Scale) โดยมีคำตอบให้เลือก 5 ระดับ คือ ความพึงพอใจมากที่สุด ความพึงพอใจมาก ความพึง
พอใจปานกลาง ความพึงพอใจน้อย ความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.2 วิธีการทดสอบเครื่องมือ

2.2.1 การทดสอบความตรงในเนื้อหา (Content Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา เพื่อแก้ไขปรับปรุงให้ถูกต้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2.2 การทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (Reliability) เพื่อให้เกิดความน่าเชื่อถือและทดสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยนำแบบสอบถามจำนวน 30 ชุด ไปทำการทดสอบกับนักท่องเที่ยงที่มาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา ในช่วงเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2549 จากนั้นนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยการวัดความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธี Cronbach ในกรณีที่เครื่องมือเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นหรือแบบวัดเจตคติ ที่ไม่ใช่แค่ 0 กับ 1 เท่านั้น ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามประเภทให้คะแนนตามลำดับ (Rating Scale) เป็นคะแนน 5 4 3 2 1

โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[\frac{1 - \sum Si^2}{St^2} \right]$$

เมื่อ K = จำนวนข้อคำถาม

$\sum Si^2$ = ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

St^2 = ความแปรปรวนของคะแนนรวมทุกข้อ

ผลการทดสอบความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการใช้โปรแกรม SPSS พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha = 0.97

2.3 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

2.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ เป็นการศึกษาและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นจากตำรา เอกสารต่างๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา ในระหว่างเดือนธันวาคม พ.ศ.2549 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2550

2.4 วิธีวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

นำเสนอในรูปแบบของตารางแสดงค่าต่างๆ คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบน เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มาตรฐาน (Standard Deviation) พร้อมทั้งบรรยายข้อมูลทั่วไปและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา

2.5 เกณฑ์การแปลความหมายในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับเกณฑ์การให้คะแนนข้อมูลพิจารณาระดับความพึงพอใจตามหลัก Likert Scale ดังนี้

พึงพอใจมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
พึงพอใจมาก	ให้	4	คะแนน
พึงพอใจปานกลาง	ให้	3	คะแนน
พึงพอใจน้อย	ให้	2	คะแนน
พึงพอใจน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

กำหนดเกณฑ์ในการแปลผลในแต่ละช่วงคะแนนของระดับความพึงพอใจ โดยใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนนจากระดับชั้นเท่ากับ 5 ชั้น และคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับชั้น}} = \frac{5 - 1}{5} = 0.8$$

ดังนั้น เกณฑ์การแปลผลระดับความพึงพอใจจึงกำหนดไว้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 – 5.00	พึงพอใจมากที่สุด
	3.41 – 4.20	พึงพอใจมาก
	2.61 – 3.40	พึงพอใจปานกลาง
	1.81 – 2.60	พึงพอใจน้อย
	1.00 – 1.80	พึงพอใจน้อยที่สุด

3. ระยะเวลาที่ทำการวิจัย

ในการศึกษาและวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินงานเป็นระยะเวลาทั้งสิ้น 9 เดือน ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2549 ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ.2550 ซึ่งใช้เวลาในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ.2549 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2550 สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวและพักค้างคืนที่โฮมสเตย์บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสงคราม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์ผล (Findings and Results)

จากการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ กรณีศึกษา บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่รวบรวม ได้จากการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และได้นำเสนอ ผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบ โฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

จากการศึกษาข้อมูลที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม พบว่า ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว มี รายละเอียดดังต่อไปนี้ (ดังตารางที่ 2)

เพศ นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ เพศ หญิงคิดเป็นร้อยละ 62.10 เพศชายคิดเป็นร้อยละ 37.90

อายุ นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดมีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.30 รองลงมาคือ มีอายุระหว่าง 30 – 39 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.90 มีอายุระหว่าง 40 – 49 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.90 มีอายุต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.20 มีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี คิดเป็น ร้อยละ 7.50 และอันดับสุดท้ายคือ มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 1.10

สถานภาพสมรส นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีสถานภาพโสด คิดเป็น ร้อยละ 65.00 รองลงมาคือมีสถานภาพสมรสแล้ว คิดเป็นร้อยละ 31.0 และอันดับสุดท้ายคือ มี สถานภาพหม้ายหรือหย่าร้าง คิดเป็นร้อยละ 4.00

ระดับการศึกษา นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนมากมีการศึกษาระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 63.80 รองลงมาคือ ระดับอนุปริญญาหรือประกาศนียบัตร คิดเป็นร้อยละ 12.10 ระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.90 ระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 9.80 ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 2.30 และอันดับสุดท้ายคือ ปริญญาเอก คิดเป็นร้อยละ 1.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) n = 174	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	66	37.90
หญิง	108	62.10
2. อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	23	13.20
20 – 29 ปี	58	33.30
30 – 39 ปี	52	29.90
40 – 49 ปี	26	14.90
50 – 59 ปี	13	7.50
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	2	1.10
3. สถานภาพสมรส		
โสด	113	65.00
สมรส	54	31.00
หม้าย/หย่าร้าง	7	4.00
4. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	4	2.30
มัธยมศึกษา	19	10.90
อนุปริญญา/ประกาศนียบัตร	21	12.10
ปริญญาตรี	111	63.80
ปริญญาโท	17	9.80
ปริญญาเอก	2	1.10

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) n = 174	ร้อยละ
5. อาชีพ		
นักเรียน/นิสิต นักศึกษา	56	32.20
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	32	18.40
พนักงานบริษัทเอกชน	50	28.70
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	18	10.30
รับจ้างทั่วไป	6	3.50
เกษตรกร	4	2.30
อื่นๆ	8	4.60
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน (n = 118)		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	49	41.53
10,001 – 30,000 บาท	56	47.46
30,001 – 50,000 บาท	7	5.93
50,001 – 70,000 บาท	0	0.00
มากกว่า 70,001 บาทขึ้นไป	6	5.08
7. วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาเที่ยว		
พักผ่อนหย่อนใจ	113	64.90
เรียนรู้ประเพณี วิถีชีวิตชาวบ้าน	28	16.10
จัดประชุม/สัมมนา	6	3.50
เยี่ยมชม ศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้าน	22	12.60
อื่นๆ	5	2.90
8. ลักษณะการเดินทางมาเที่ยว		
มากับเพื่อน	71	40.80
มากับคณะท่องเที่ยว	14	8.05

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน) n = 174	ร้อยละ
8. ลักษณะการเดินทางมาเที่ยว (ต่อ)		
มากับครอบครัว/ญาติ	47	27.01
มากับสถานศึกษา/ที่ทำงาน	42	24.14
9. จำนวนผู้ร่วมเดินทาง (n = 153)		
ต่ำกว่า 10 คน	79	51.63
11 – 40 คน	52	33.99
41 – 70 คน	10	6.54
71 – 100 คน	12	7.84
10. สถานที่ให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว*		
เพื่อน/ญาติ	91	52.30
นิตยสาร/วารสาร	28	16.10
บริษัทท่องเที่ยว	14	8.00
ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว	8	4.60
อินเตอร์เน็ต	36	20.70
อื่นๆ	18	10.30

* ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

อาชีพ นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามมากที่สุดเป็นนักเรียนหรือนิสิต นักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.20 รองลงมาคือ มีอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน คิดเป็นร้อยละ 28.70 มีอาชีพข้าราชการหรือรัฐวิสาหกิจ คิดเป็นร้อยละ 18.40 มีอาชีพค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 10.30 มีอาชีพอื่นๆ ได้แก่ แม่บ้าน และพนักงานมหาวิทยาลัย คิดเป็นร้อยละ 4.60 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 3.50 และอันดับสุดท้ายคือ มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 2.30

รายได้เฉลี่ยต่อเดือน นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามมีรายได้ระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 47.46 รองลงมาคือ มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร้อยละ 41.53 มีรายได้ระหว่าง 30,001 – 50,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 5.93 และอันดับสุดท้ายคือ มีรายได้มากกว่า 70,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.08

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ คิดเป็นร้อยละ 64.90 รองลงมาคือ เพื่อเรียนรู้ประเพณีและวิถีชีวิตชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 16.10 เพื่อเยี่ยมชมและศึกษาภูมิปัญญาชาวบ้าน คิดเป็นร้อยละ 12.60 เพื่อจัดประชุมหรือสัมมนา คิดเป็นร้อยละ 3.40 และอันดับสุดท้ายคือ วัตถุประสงค์อื่น ได้แก่ พบปะสังสรรค์ เรียนรู้รายการท่องเที่ยว และดูงานกลุ่มแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 2.90

ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวกับเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 40.80 รองลงมาคือ มากับครอบครัวหรือญาติ คิดเป็นร้อยละ 27.01 มากับสถานศึกษาหรือที่ทำงาน คิดเป็นร้อยละ 24.14 และอันดับสุดท้ายคือ มากับคณะท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 8.05

จำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแต่ละกลุ่มมีจำนวนผู้ร่วมเดินทางต่ำกว่า 10 คน มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.63 รองลงมาคือ มีจำนวนระหว่าง 11 – 40 คน คิดเป็นร้อยละ 33.99 มีจำนวนระหว่าง 71 – 100 คน คิดเป็นร้อยละ 7.84 และอันดับสุดท้ายคือ มีจำนวนระหว่าง 41 – 70 คน คิดเป็นร้อยละ 6.54

สื่อที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับโฮมสเตย์บ้านท่าคาแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวทราบข้อมูลเกี่ยวกับโฮมสเตย์บ้านท่าคาจากเพื่อนหรือญาติมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 52.30 รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 20.70 นิตยสารหรือวารสาร คิดเป็นร้อยละ 16.10 อื่นๆ ได้แก่ อาจารย์ หนังสือพิมพ์ โทรสาร โทรทัศน์ บอร์ดข้อมูล และนักศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.30 บริษัทท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 8.00 และอันดับสุดท้ายคือ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว คิดเป็นร้อยละ 4.60

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา

ในการศึกษครั้งนี้ ได้ทำการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา ทั้ง 8 ด้าน โดยพิจารณาความพึงพอใจของการจัดการในด้านต่างๆ ตั้งแต่ระดับความพึงพอใจมากที่สุดถึงความพึงพอใจน้อยที่สุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวน ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา ในด้านต่างๆ

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	มากที่สุด			ปานกลาง			น้อย			น้อยที่สุด			ระดับความพึงพอใจ
	มาก		จำนวน	ปานกลาง		จำนวน	น้อย		จำนวน	น้อยที่สุด		S.D.	
	ร้อยละ	จำนวน		ร้อยละ	จำนวน		ร้อยละ	จำนวน		ร้อยละ	จำนวน		
1. ด้านที่พัก (n = 171)													
1.1 บ้านพักมีความคงทน ไม่อยู่ในสภาพชำรุด	70	40.90	67	39.20	33	19.30	1	0.60	0	0.00	4.20	0.77	มาก
1.2 ความสะอาดของบ้านพัก ไม่มีกลิ่นอับ	80	46.80	68	39.80	23	13.50	0	0.00	0	0.00	4.33	0.70	มากที่สุด
1.3 ความสะอาดของที่นอนและเครื่องนอน	56	32.70	82	48.00	31	18.10	2	1.20	0	0.00	4.12	0.74	มาก
1.4 ความสะอาดของห้องน้ำและห้องส้วม	50	29.20	69	40.40	36	21.10	14	8.20	2	1.20	3.88	0.96	มาก
1.5 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นภายในบ้านพัก	56	32.20	73	42.70	38	22.20	5	2.90	0	0.00	4.04	0.81	มาก
1.6 บรรยากาศของสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพัก	88	51.50	70	40.90	13	7.60	0	0.00	0	0.00	4.44	0.63	มากที่สุด
2. ด้านอาหาร (n = 165)													
2.1 ชนิดของอาหารที่เป็นอาหารพื้นบ้าน	59	35.80	77	46.70	28	17.00	1	0.60	0	0.00	4.18	0.72	มาก
2.2 ทักษะของอาหาร	56	33.90	80	48.50	28	17.00	1	0.60	0	0.00	4.16	0.72	มาก
2.3 ความสะอาดของภาชนะที่ใช้	56	33.90	73	44.20	32	19.40	4	2.40	0	0.00	4.10	0.79	มาก
2.4 ความสะอาดของน้ำดื่มและน้ำใช้	58	35.20	85	51.50	19	11.50	3	1.80	0	0.00	4.20	0.71	มาก
2.5 จำนวนร้านอาหารในชุมชนที่คอยให้บริการ	19	11.50	49	29.70	75	45.50	18	10.90	4	2.40	3.37	0.91	ปานกลาง

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ระดับความพึงพอใจ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
3. ด้านความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว (n = 174)												
3.1 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว	67	38.50	82	47.10	24	13.80	1	0.60	0	0.00	4.24	0.70
3.2 การคัดสถานที่จอดยานพาหนะได้อย่างปลอดภัย	56	32.20	80	46.00	25	14.40	9	5.20	4	2.30	4.01	0.94
4. ด้านการจัดการ (n = 166)												
4.1 ความสะดวกในการติดต่อบ้านพักล่วงหน้า	45	27.10	93	56.00	27	16.30	1	0.60	0	0.00	4.10	0.67
4.2 การให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าบริการต่างๆ ก่อนการเดินทาง	48	28.90	84	50.60	30	18.10	4	2.40	0	0.00	4.06	0.75
4.3 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว	37	22.30	83	50.00	40	24.10	6	3.60	0	0.00	3.91	0.78
5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว (n = 125)												
5.1 การต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบริษัท	94	75.20	27	21.60	4	3.20	0	0.00	0	0.00	4.72	0.52
5.2 กิจกรรมการนั่งเรือชมหิ่งห้อย	53	42.40	53	42.40	18	14.40	1	0.80	0	0.00	4.26	0.73
5.3 กิจกรรมตกปลา	60	48.00	52	41.60	11	8.80	2	1.60	0	0.00	4.36	0.71
5.4 กิจกรรมการนั่งเรือชมตลาดน้ำ	40	32.00	51	40.80	30	24.00	3	2.40	1	0.80	4.01	0.86
5.5 การเที่ยวชมการทำน้ำตาลปึกของคนในชุมชน	38	30.40	59	47.20	23	18.40	4	3.20	1	0.80	4.03	0.83
6. ด้านสภาพแวดล้อม (n = 139)												
6.1 ชุมชนยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม	60	43.20	63	45.30	14	10.10	2	1.40	0	0.00	4.30	0.71

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ระดับความพึงพอใจ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
6.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ บ้านที่ ร.5 เติงประเทศ	40	28.80	62	44.60	35	25.20	2	1.40	0	0.00	4.01	0.78	มาก
6.3 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว	36	25.90	67	48.20	31	22.30	5	3.60	0	0.00	3.96	0.79	มาก
7. คำแนะนำเพิ่มเติม (n = 152)	11	7.20	53	34.90	76	50.00	10	6.60	2	1.30	3.40	0.77	ปานกลาง
7.1 จำนวนร้านค้าขายสินค้าของที่ระลึกในชุมชน	14	9.20	60	39.50	68	44.70	9	5.90	1	0.70	3.51	0.77	มาก
7.2 มีสินค้าซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์โดยผู้ที่มีปัญญาของชุมชนจำนวนมาก	35	23.00	69	45.40	45	29.60	3	2.00	0	0.00	3.89	0.77	มาก
7.3 ราคาสินค้าเหมาะสมกับคุณภาพ	35	23.00	82	53.90	34	22.40	1	0.70	0	0.00	3.99	0.70	มาก
7.4 ค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้	35	22.30	45	28.70	62	39.50	14	8.90	1	0.60	3.63	0.95	มาก
8. คำแนะนำเสริมการตลาด (n = 157)	33	21.00	53	33.80	55	35.00	15	9.60	1	0.60	3.65	0.94	มาก

8.1 มีคู่มือหรือเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวให้แก่ นักท่องเที่ยว

8.2 การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านเครือข่าย อินเทอร์เน็ต

หมายเหตุ จำนวน n แต่ละด้านไม่เท่ากับ 174 เนื่องจากผู้วิจัยเลือกที่จะสอบถามแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ของตัวชี้วัดในแต่ละด้าน ประกอบกับในบางตัวชี้วัดนักท่องเที่ยวยังไม่ได้รับประสบการณ์จากตัวชี้วัดนั้นๆ

การจัดการในด้านที่พัก สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ บรรยากาศของสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 ความสะอาดของบ้านพัก และไม่มียุงกัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 ตามลำดับ สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ บ้านพักมีความคงทนและไม่อยู่ในสภาพชำรุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ความสะอาดของที่นอนและเครื่องนอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นภายในบ้านพัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 ความสะอาดของห้องน้ำและห้องส้วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ตามลำดับ

การจัดการในด้านอาหาร สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสะอาดของน้ำดื่มและน้ำใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 ชนิดของอาหารที่เป็นอาหารพื้นบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 รสชาติของอาหาร มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ความสะอาดของภาชนะที่ใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 ตามลำดับ สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนร้านอาหารในชุมชนที่คอยให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37

การจัดการในด้านความปลอดภัย สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ การจัดสถานที่จอดยานพาหนะไว้ได้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01

ด้านการจัดการ สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสะดวกในการติดต่อของบ้านพักล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 การให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าบริการต่างๆ ก่อนการเดินทาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ตามลำดับ

การจัดการในด้านกิจกรรมท่องเที่ยว สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ การต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 กิจกรรมตกบาตรตอนเช้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 กิจกรรมการนั่งเรือชมหิ่งห้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ตามลำดับ สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ การเที่ยวชมการทำน้ำตาลปี๊บของคนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 กิจกรรมการนั่งเรือชมตลาดน้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ตามลำดับ

การจัดการในด้านสภาพแวดล้อม สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ ชุมชนยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ได้แก่ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อันได้แก่ บ้านที่

ร.5 เสดีจประพาส มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ตามลำดับ

การจัดการในด้านมูลค่าเพิ่ม สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ราคาสินค้าของที่ระลึกเหมาะสมกับคุณภาพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 มีสินค้าซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์โดยใช้ภูมิปัญญาของชุมชนจำนวนมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ตามลำดับ สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40

การจัดการในการส่งเสริมการตลาด สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจในระดับมาก ได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 รองลงมาคือ มีคู่มือหรือเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63

จากผลการศึกษาข้างต้น สามารถสรุปภาพรวมของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาในแต่ละด้าน ได้ดังนี้

สำหรับภาพรวมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนการจัดการด้านอื่นๆ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ดังรายละเอียดในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความพึงพอใจรวมของการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาในแต่ละด้าน

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
1. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว	4.28	มากที่สุด
2. ด้านที่พัก	4.17	มาก
3. ด้านความปลอดภัย	4.13	มาก
4. ด้านสภาพแวดล้อม	4.09	มาก
5. ด้านการจัดการ	4.02	มาก
6. ด้านอาหาร	4.00	มาก
7. ด้านมูลค่าเพิ่ม	3.69	มาก
8. ด้านการส่งเสริมการตลาด	3.64	มาก
รวม	4.00	มาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้เฉพาะที่ขอเรียนขออนุญาต ไม่ควรเผยแพร่ไปยังที่อื่นโดยไม่ได้รับอนุญาต
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

สำหรับข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา สามารถสรุปได้ 5 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะด้านการดำรงไว้ซึ่งวิถีชาวบ้าน

นักท่องเที่ยวอยากให้ชุมชนท่าคาอนุรักษ์ไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรม และวิถีชาวบ้านของชุมชนไว้ให้คนรุ่นหลังได้เห็น เพื่อจะได้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดี มีคุณภาพ และเป็นแหล่งศึกษาข้อมูลหรืองานวิจัยเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ต่อไป และนักท่องเที่ยวอยากที่บ้านทุกหลังที่เปิดเป็นโฮมสเตย์มีลักษณะเป็นทรงไทย เพื่อเป็นการอนุรักษ์ความเป็นไทยมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านสภาพแวดล้อม

นักท่องเที่ยวอยากให้ชุมชนรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ของธรรมชาติให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ควรมีมาตรการในการกำจัดขยะในคลอง และตั้งถังขยะเป็นจุดๆ ให้มากขึ้น เพื่อความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนและเพื่ออนุรักษ์แหล่งที่อยู่ของหิ่งห้อย นอกจากนี้นักท่องเที่ยวไม่อยากให้มีการใช้เรือที่ติดเครื่องยนต์สัญจรผ่านไปมา เพราะจะก่อให้เกิดมลภาวะทางเสียง

3. ข้อเสนอแนะด้านการบริการสิ่งอำนวยความสะดวก

ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านพักให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอ โดยในส่วนของห้องน้ำห้องส้วม นักท่องเที่ยวอยากให้มีจำนวนห้องน้ำมากขึ้นและปรับขนาดห้องส้วมให้กว้างขึ้นกว่าเดิม ควรมีกระดาดชำระในท้องน้ำไว้บริการด้วย นอกจากนี้นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้ชุมชนจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายของพื้นบ้านและสินค้า OTOP ขึ้น เพื่อคอยบริการให้แก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวได้เลือกซื้อเลือกหากลบไปเป็นของฝากได้

4. ข้อเสนอแนะด้านกิจกรรมท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวอยากให้โฮมสเตย์บ้านท่าคาจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้หลากหลาย และมีความน่าสนใจมากขึ้น อาทิ จัดให้มีกิจกรรมความบันเทิง เพื่อเพิ่มความสนุกสนานและความประทับใจ หรือจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวเป็น package ให้ดูน่าสนใจมากขึ้น

5. ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมการตลาด

ควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทั้งในส่วนของโฮมสเตย์บ้านท่าคาและตลาดน้ำมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นคู่มือเผยแพร่การท่องเที่ยวหรือการประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต ทั้งนี้ทางจังหวัดและการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยควรประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโฮมสเตย์และตลาดน้ำให้เป็นที่รู้จักแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น และที่ขาดไม่ได้ก็คือ ควรทำการติดตั้งป้ายบอกทาง ป้ายแนะนำแหล่งท่องเที่ยว หรือแผนที่เส้นทางเข้าไปยังที่พักและแหล่งท่องเที่ยวทุกๆ ระยะเวลาให้มากขึ้น เพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางมาท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิจารณ์ผล

การศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา สามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ได้ดังนี้

จากผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาในด้านต่างๆ สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากเป็นอันดับต้นๆ คือ การต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้านและความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของรัตนภรณ์ มหาศรานนท์ (2546) และนงลักษณ์ อยุธยา (2546) ซึ่งผู้วิจัยพบว่า หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวและได้รับการต้อนรับด้วยความเป็นกันเองด้วยมิตรไมตรีเสมือนญาติพี่น้อง ตลอดจนได้รับความปลอดภัยจากการมาท่องเที่ยว ย่อมก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยว อันจะเป็นการสร้างความประทับใจและดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางกลับมาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ อีกแน่นอน

เมื่อพิจารณาผลการศึกษา พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจปานกลางต่อการจัดการใน 2 ด้าน ซึ่งแตกต่างไปจากด้านอื่นๆ คือ ด้านอาหารในเรื่องของจำนวนร้านอาหารในชุมชนที่คอยให้บริการ และด้านมูลค่าเพิ่มในเรื่องของจำนวนร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในชุมชนคือ กรณีของจำนวนร้านอาหารในชุมชนที่คอยให้บริการ อาจเป็นเพราะนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาพักที่โฮมสเตย์บ้านท่าคาไม่ได้มุ่งเน้นในการมารับประทานอาหารเป็นหลัก ซึ่งทางบ้านพักเองก็ได้มีการเตรียมอาหารไว้บริการนักท่องเที่ยวอยู่แล้ว ดังนั้น จำนวนร้านอาหารจะมีมากหรือน้อยจึงไม่น่าจะมีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมากนัก และในกรณีของจำนวนร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในชุมชน อาจเป็นเพราะจำนวนร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกที่มีอยู่แห่งเดียวคือ ที่บ้านลุงจตุรย์ เจือไทย ประธานกลุ่มโฮมสเตย์บ้านท่าคา ซึ่งมักจะตั้งจำหน่ายเฉพาะวันที่มีตลาดน้ำ ทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกว่าจะไม่ได้รับบริการจากส่วนนี้เท่าที่ควร ความพึงพอใจจึงลดลงไปด้วย

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ (Conclusions and Recommendations)

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ ภูมิศึกษา บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาปริญญาตรี เป็นนักเรียนหรือนิสิต นักศึกษา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,001 – 30,000 บาท มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนหย่อนใจ ส่วนมากเดินทางมากับเพื่อน มีจำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวต่อกลุ่มต่ำกว่า 10 คน และนักท่องเที่ยวทราบข้อมูลเกี่ยวกับโฮมสเตย์บ้านท่าคาจากเพื่อนหรือญาติ

ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคาในด้านต่างๆ เมื่อพิจารณาการจัดการในแต่ละด้าน พบว่า ด้านที่พัก สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ บรรยากาศของสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพัก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.44 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ความสะอาดของห้องน้ำ และห้องส้วม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ด้านอาหาร สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความสะอาดของน้ำดื่มและน้ำใช้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ จำนวนร้านอาหารในชุมชนที่คอยให้บริการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ด้านความปลอดภัย สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การจัดสถานที่จอดยานพาหนะไว้อย่างปลอดภัย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ด้านการจัดการ สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ความสะดวกในการติดต่อของบ้านพักล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.72 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ กิจกรรมการนั่งเรือชมตลาดน้ำ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01 ด้านสภาพแวดล้อม สิ่งที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ชุมชนยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ด้านมูลค่าเพิ่ม สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ ค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ จำนวนร้านค้าจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 ด้านการส่งเสริมการตลาด สิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุดคือ การเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และสิ่งที่นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจน้อยที่สุดคือ มีคู่มือหรือเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63

สำหรับภาพรวมนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 โดยนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการจัดการด้านกิจกรรมท่องเที่ยวมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ส่วนการจัดการด้านอื่นๆ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความต้องการให้โฮมสเตย์บ้านท่าคาอนุรักษ์ไว้ซึ่งประเพณี วัฒนธรรมและวิถีชาวบ้านของชุมชน ควรรักษาสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศน์ของธรรมชาติให้ดียิ่งๆ ขึ้นไป ควรมีการปรับปรุงซ่อมแซมสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านพักให้อยู่ในสภาพดีอยู่เสมอและจัดตั้งร้านค้าจำหน่ายของพื้นบ้านและสินค้า OTOP ขึ้นในชุมชน ควรจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้หลากหลายและมีความน่าสนใจมากขึ้น นอกจากนี้แล้วควรเพิ่มการประชาสัมพันธ์ทั้งในส่วนของโฮมสเตย์บ้านท่าคาและตลาดน้ำท่าคาให้มากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อที่เป็นมวลชนให้มากขึ้น โดยเฉพาะระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่คนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ง่าย นอกจากนี้ ควรจัดทำคู่มือหรือเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวไว้บริการให้แก่นักท่องเที่ยวด้วย

2. ควรมีการติดตั้งป้ายบอกทางหรือแผนที่เส้นทางเข้าไปยังโฮมสเตย์บ้านท่าคาให้มากขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้แก่นักท่องเที่ยว

3. ควรมีการซ่อมแซมและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกในบ้านพักให้อยู่ในสภาพดีเสมอ หากในอนาคตโฮมสเตย์บ้านท่าคา มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาพักเป็นจำนวนมาก อาจจะต้องเพิ่มจำนวนห้องน้ำให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวจำนวนมากๆ ได้ และปรับปรุงขนาดของห้องส้วมที่มีขนาดเล็กเกินไปให้มีขนาดกว้างขึ้นกว่าเดิม เพื่อเพิ่มความสะดวกสบายให้แก่นักท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. ควรจัดโปรแกรมการท่องเที่ยวให้หลากหลายและมีความน่าสนใจมากขึ้น
5. กลุ่มโฮมสเตย์บ้านท่าคาควรจัดตั้งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวขึ้นภายในชุมชน เพื่อคอยให้ข้อมูลและอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว ทั้งนี้ถือเป็นการจัดตั้งศูนย์กลางในการรับนักท่องเที่ยวให้แก่กลุ่มโฮมสเตย์บ้านท่าคาไปพร้อมกันด้วย

ข้อเสนอแนะจากการดำเนินงานวิจัย

1. การศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องข้องกับการวัดความพึงพอใจหรือทัศนคติ ผู้วิจัยจำเป็นต้องเข้าไปพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้รับทราบถึงความรู้สึก ความคิดเห็น ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยว ซึ่งจะเป็นการสร้างความรู้สึกร่วมกันในการศึกษาอยู่มากยิ่งขึ้น
2. ในการวิจัยครั้งต่อไป มีหัวข้อที่นำศึกษาวิจัย คือ การศึกษาผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แบบโฮมสเตย์ที่มีต่อชุมชน พร้อมทั้งหาแนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์แบบโฮมสเตย์ เพื่อส่งเสริมให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างยั่งยืนในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารอ้างอิง

กรรณา เตชาติวงศ์ ณ ออยุธยา. 2537. HOMESTAY : รูปแบบการท่องเที่ยวแนวใหม่.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. รายงานสรุปนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

กรุงเทพมหานคร.

_____. 2544. สรุปการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง จัดโฮมสเตย์อย่างไร

ไม่ให้ผิดทาง 25 พฤษภาคม 2544. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

_____. 2545. การท่องเที่ยวและการต้อนรับนักท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร : การ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

_____. (มปป.). คู่มือแนวทางการจัดการที่พักสัมผัสวัฒนธรรมชนบท (Baan Phak)
HOME STAY. กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

เกรียง สุทธิจำเริญพร. 2545. บ้านพักแรม HOME STAY : CHAMBRE D' HOTE. จุลสารการ
ท่องเที่ยว. 21(3) : 5 - 8.

ขนิษฐา วิเศษสาร. 2544. จิตวิทยาทั่วไป (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : งานตำราและ
เอกสารการพิมพ์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง.

ฐวิทย์ ศิริเวชกุล. 2544. การท่องเที่ยวเชิงชุมชนและการจัดโฮมสเตย์ (Community Based
Tourism and Homestay). จุลสารการท่องเที่ยว. 20(2) : 52 - 56.

นงลักษณ์ อยู่เย็นดี. 2546. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความชอบในการเข้าร่วมกิจกรรม
โฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวชาวไทย. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2548. อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว : ธุรกิจที่ไม่มีวันตายของประเทศ
ไทย (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพมหานคร : ซี.พี. บุ๊คสแตนด์คาร์ด.

ปิยะ หนูนิล. 2547. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและ
การให้บริการในอุทยานแห่งชาติศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. วิทยานิพนธ์ระดับ
ปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

ป๋องศักดิ์ ทองเนื้อแท้. 2544. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการเที่ยวชมบ้านควายไทย.
วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- พิษณุ วงษ์เกษม. 2548. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในเขตป่าอนุรักษ์ภูพระบาท อำเภอบ้านผือ จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2543. รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และสภาตำบล (สต.) (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- มานิช การพนักงาน. 2548. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกของอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- รัตนาภรณ์ มหาครานนท์. 2546. ความต้องการโฮมสเตย์ของนักท่องเที่ยวในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สถาบันราชภัฏธนบุรี. กรุงเทพมหานคร.
- จำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2545. โครงการอนุรักษ์และส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, กรุงเทพมหานคร. (เอกสารวิจัย)
- วชิราภรณ์ โลหะชาละ. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักในจังหวัดเชียงราย. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- วิยะดา เสรีวิชัยสวัสดิ์. 2545. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการบริการของธุรกิจนำเที่ยวทางเรือล่องแม่น้ำโขง : กรณีศึกษาแม่ฮ่องสอนทัวร์. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.
- วรวิฑู จิวานุพันธ์ และคณะ. 2549. "โฮมสเตย์บ้านท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม". TRIPS MAGAZINE. (กรกฎาคม 2549) : 90 – 95.
- วราภรณ์ ศรีแก้ว. 2548. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวในเกาะเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. 2547. กรอบดัชนีชี้วัดคุณภาพมาตรฐานโฮมสเตย์. คู่มือการคัดสรรโฮมสเตย์มาตรฐานไทยและการกำหนดตราสัญลักษณ์มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย. กรุงเทพมหานคร.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เลขที่แบบสอบถาม □□□

แบบสอบถาม

เรื่อง การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ :
กรณีศึกษา บ้านท่าคา ตำบลท่าคา อำเภออัมพวา จังหวัดสมุทรสงคราม

ขอความร่วมมือตอบแบบสอบถาม โดยทำเครื่องหมาย / ลงใน หรือกรอกข้อความลงในช่องว่าง
ให้ตรงกับความเป็นจริงและตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด พร้อมกับแสดงข้อเสนอแนะ
หรือความคิดเห็น เพื่อให้เป็นข้อมูลสำหรับการจัดทำโครงการปัญหาพิเศษของนิสิตปริญญาตรี
วิทยาศาสตร์บัณฑิต (พัฒนาการเกษตร) สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าคา

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน หรือกรอกข้อความลงในช่องว่างที่กำหนดให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการท่องเที่ยวของท่าน

1. เพศ ชาย หญิง
2. อายุ ต่ำกว่า 20 ปี 20 – 29 ปี
 30 – 39 ปี 40 – 49 ปี
 50 – 59 ปี 60 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส โสด สมรส
 หม้าย/หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา
 อนุปริญญา/ประกาศนียบัตร ปริญญาตรี
 ปริญญาโท ปริญญาเอก
 อื่นๆ (ระบุ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 5.อาชีพ นักเรียน/นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ
 พนักงานบริษัทเอกชน ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว
 รับจ้างทั่วไป เกษตรกร
 อื่นๆ (ระบุ)

6.รายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท

7.วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาท่องเที่ยวโฮมสเตย์บ้านท่าศาลาครั้งนี้ (ให้เลือกตอบเพียงข้อเดียว)

- เพื่อพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อเรียนรู้ประเพณี และวิถีชีวิตชาวบ้าน
 เพื่อจัดประชุม/สัมมนา เพื่อเยี่ยมชมและศึกษากฎมปีญญาชาวบ้าน
 อื่นๆ (ระบุ)

8.ลักษณะการเดินทางมาท่องเที่ยวของท่าน

- มาคนเดียว มากับเพื่อน
 มากับคณะท่องเที่ยว มากับครอบครัว/ญาติ
 มากับสถานศึกษา/ที่ทำงาน อื่นๆ (ระบุ)

9.จำนวนผู้ร่วมเดินทางมาท่องเที่ยวในกลุ่มของท่านรวมทั้งสิ้น.....คน (รวมตัวท่านด้วย)

10.ท่านทราบข้อมูลของโฮมสเตย์บ้านท่าศาลาจากสื่อใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- เพื่อน/ญาติ นิตยสาร/วารสาร
 บริษัทท่องเที่ยว ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว
 อินเทอร์เน็ต อื่นๆ (ระบุ)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแบบโฮมสเตย์ของโฮมสเตย์บ้านท่าศาลา

คำชี้แจง กรณำทำเครื่องหมาย / ลงในช่องให้ตรงกับความรู้สึกของท่าน

5 = พึงพอใจมากที่สุด, 4 = พึงพอใจมาก, 3 = พึงพอใจปานกลาง, 2 = พึงพอใจน้อย, 1 = พึงพอใจน้อยที่สุด

หัวข้อประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1. ด้านที่พัก					
1.1 บ้านพักมีความคงทน ไม่อยู่ในสภาพชำรุด					
1.2 ความสะอาดของบ้านพัก ไม่มีกลิ่นอับ					
1.3 ความสะอาดของที่นอนและเครื่องนอน					

เอกสารนี้เป็นเอกสารลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี การนำเอกสารนี้ไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
1.4 ความสะอาดของห้องน้ำและห้องส้วม					
1.5 การจัดสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นภายในบ้านพัก					
1.6 บรรยากาศของสภาพแวดล้อมบริเวณบ้านพัก					
2. ด้านอาหาร					
2.1 ชนิดของอาหารที่เป็นอาหารพื้นบ้าน					
2.2 รสชาติของอาหาร					
2.3 ความสะอาดของภาชนะที่ใช้					
2.4 ความสะอาดของน้ำดื่มและน้ำใช้					
2.5 จำนวนร้านอาหารในชุมชนที่คอยให้บริการ					
3. ด้านความปลอดภัย					
3.1 ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว					
3.2 การจัดสถานที่จอดยานพาหนะไว้ได้อย่างปลอดภัย					
4. ด้านการจัดการ					
4.1 ความสะดวกในการติดต่อของบ้านพักล่วงหน้า					
4.2 การให้รายละเอียดเกี่ยวกับค่าบริการต่างๆ ก่อนการเดินทาง					
4.3 การให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมการท่องเที่ยว					
5. ด้านกิจกรรมท่องเที่ยว					
5.1 การต้อนรับด้วยอภยาศัยไมตรีของเจ้าของบ้าน					
5.2 กิจกรรมการนั่งเรือชมหิ่งห้อย					
5.3 กิจกรรมตักบาตรตอนเช้า					
5.4 กิจกรรมการนั่งเรือชมตลาดน้ำ					
5.5 การเที่ยวชมการทำน้ำตาลปี๊บของคนในชุมชน					
6. ด้านสภาพแวดล้อม					
6.1 ชุมชนยังคงไว้ซึ่งวิถีชีวิตและขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิม					
6.2 แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อันได้แก่ บ้านที่ ร.5 เสด็จประพาส					
6.3 ความสะอาดของแหล่งท่องเที่ยว					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการเรียนเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาติให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ การนำเอกสารนี้ไปเผยแพร่โดยไม่ได้รับอนุญาตถือว่าผิดกฎหมาย และต้องรับผิดชอบต่อผู้เสียหายทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
	5	4	3	2	1
7. ด้านมูลค่าเพิ่ม					
7.1 จำนวนร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึกในชุมชน					
7.2 มีสินค้าซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์โดยใช้ภูมิปัญญาของชุมชนจำนวนมาก					
7.3 ราคาสินค้าเหมาะสมกับคุณภาพ					
7.4 ค่าใช้จ่ายในการมาท่องเที่ยวครั้งนี้					
8. ด้านการส่งเสริมการตลาด					
8.1 มีคู่มือหรือเอกสารเผยแพร่การท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยว					
8.2 การเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยว

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้